

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістра

здобувача вищої освіти Кривоконь Альони Володимирівни
(ПІБ)
академічної групи 071М-24з-1
(шифр)
спеціальності 071 Облік і оподаткування
(код і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)
на тему: «Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю
товарообігу на торговельному підприємстві (на прикладі ТОВ
«СТОУНСЕНД»)»
(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Керівник роботи	Пашкевич М.С.			
Рецензент	Блюдо М.М.			
Нормоконтроль	Пашкевич М.С.			

Дніпро

2025

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин і аудиту
 _____ Пашкевич М.С.
 (підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеня магістра

Здобувачу вищої освіти Кривоконь А.В. академічної групи 071М-24з-1
 (прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 Облік і оподаткування
 (код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
 (офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю
товарообігу на торговельному підприємстві (на прикладі ТОВ
«СТОУНСЕНД»)»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
 № _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРООБІГУ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	30.09.2025 р.
2	МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОВАРООБІГУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»	31.10.2025 р.
3	АНАЛІЗ І ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТОВАРООБОРОТУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»	30.11.2025 р.

Завдання видано

Пашкевич М.С.
 (прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2025 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 05.12.2025 р.

Прийнято до виконання

Кривоконь А.В.
 (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 71 с., 1 рис., 18 табл., 4 додатки, 50 джерел.

ТОВАРООБІГ, АНАЛІЗ, ОБЛІК, ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ,
ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ДОКУМЕНТООБІГ

Предмет дослідження - сукупність теоретико-методичних та науково практичних аспектів обліку, аналізу, податкового контролю товарообігу ТОВ «СТОУНСЕНД».

Об'єкт дослідження - процес товарообігу на торговельному підприємстві та його відображення в системі бухгалтерського обліку, економічного аналізу і податкового контролю.

Мета роботи - вдосконалення організації бухгалтерського обліку, економічного аналізу та податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві на прикладі ТОВ «СТОУНСЕНД».

Результати та їх новизна - узагальнено методи аналізу товарообігу, які адаптовано до діяльності підприємства, що працює з хімічними реагентами, розкриває специфіку відображення операцій з продукцією, що потребує посиленого контролю, підвищеної точності обліку та особливого підходу до документування.

Практичне значення полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані торговельними підприємствами для підвищення ефективності організації обліку, аналізу та податкового контролю товарообігу. Матеріали дослідження поглиблюють розуміння механізмів управління товарними потоками, дозволяють удосконалити документообіг та забезпечити більшу прозорість і достовірність облікової інформації.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності
- МСА – міжнародні стандарти аудиту
- МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності
- НП(С)БО - Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку
- ПДВ - податок на додану вартість
- ПКУ – Податковий кодекс України
- ТОВ - Товариство з обмеженою відповідальністю
- FIFO - один із методів оцінки запасів при списанні «Першим прийшов – першим пішов»
- LIFO - один із методів оцінки запасів при списанні «Останнім прийшов – першим пішов»
- МВО - матеріально-відповідальні особи
- ФЗП - місячний фонд заробітної плати
- ПЗ – програмне забезпечення
- РРО - реєстратор розрахункових операцій
- ПРРО - програмний реєстратор розрахункових операцій, цифровий аналог касового апарату
- ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
- СМКОР - Система моніторингу критеріїв оцінки ризиків
- ПнП - податок на прибуток підприємств
- ВН - видаткова накладна
- ТТН - товарно-транспортна накладна
- СМР - міжнародна товарно-транспортна накладна
- ІС - інформаційні системи
- ТМЦ - товарно-матеріальних цінностей
- КЕП - кваліфікований електронний підпис
- ЕЦП - електронний цифровий підпис

ЕПД - електронний первинний документ

ТЗ - товарні запаси

ОП - облікова політика

ТЗВ - транспортно-заготівельні витрати

ТЦУ - трансфертне ціноутворення

ПН - податкова накладна

ЄРПН - Єдиний реєстр податкових накладних

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРООБІГУ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	11
1.1. Економічна сутність товарообігу та його роль у діяльності торговельного підприємства	11
1.2. Організація бухгалтерського обліку товарообігу	12
1.3. Аналіз товарообігу як інструмент управління підприємством	16
1.4. Податковий контроль товарообігу на торговельному підприємстві	18
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОВАРООБІГУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД»	21
2.2. Організація документообігу з обліку товарообігу	27
2.3. Методика обліку надходження товарів	34
2.4. Методика обліку реалізації товарів	35
2.5. Облік товарних запасів та інвентаризація на підприємстві	36
2.6. Особливості ведення обліку в інформаційній системі підприємства	41
2.7. Напрями удосконалення методики та організації обліку товарообігу на торговельному підприємстві	43
Висновки до розділу 2	45
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТОВАРООБОРОТУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»	46
3.1. Аналіз динаміки та структури товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД»	46
3.2. Оцінка ефективності товарообороту	51
3.3. Виявлення факторів, що впливають на товарооборот ТОВ «СТОУНСЕНД»	54
3.4. Податковий контроль товарообороту на ТОВ «СТОУНСЕНД»	55

3.5. Узагальнення результатів аналізу та податкового контролю товарообороту	57
Висновки до розділу 3	58
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена визначальною роллю товарообігу у формуванні фінансових результатів торговельних підприємств та їх економічної стійкості. В умовах нестабільного ринкового середовища, високого конкурентного тиску та посилення вимог податкового законодавства, ефективна організація обліку, поглиблений аналіз та надійний податковий контроль товарообігу стають ключовими чинниками забезпечення фінансової безпеки та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. ТОВ «СТОУНСЕНД», яке спеціалізується на оптовій торгівлі хімічними продуктами та є активним учасником тендерної діяльності, демонструє значну динаміку товарообороту та має високі податкові ризики, що робить його прикладом, особливо релевантним для комплексного дослідження.

Організація обліку товарообігу ґрунтується на національних стандартах бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та передбачає вибір методу оцінки вибуття запасів (наприклад, FIFO, середньозважена собівартість), а також визначення моменту визнання доходу від реалізації. Особлива увага приділяється обліку вхідного та вихідного податку на додану вартість (ПДВ), що є критичним для оптового торговця

Проведене дослідження, присвячене організації та методиці обліку, аналізу і податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві (на прикладі ТОВ «СТОУНСЕНД») підтвердило ключову, системоутворюючу роль товарообігу у діяльності суб'єкта господарювання. У сучасних економічних умовах, особливо для підприємств оптової торгівлі, які функціонують у висококонкурентному середовищі та під інтенсивним фіскальним моніторингом, товарообіг виступає як інтегральний показник, що відображає ефективність комерційної стратегії, ліквідність товарних запасів та фінансову стійкість.

Оцінка ефективності товарообігу демонструє, що фінансова стійкість підприємства визначається синергією між високою маржинальністю спеціалізованого товару та високою оборотністю масового промислового товару. Якісне зростання товарообігу вимагає, щоб позитивний вплив структурного

зсуву (збільшення частки високоприбуткових товарів) переважав можливе уповільнення загальної швидкості оборотності.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення організації та методики обліку, аналізу і податкового контролю товарообігу на прикладі ТОВ «СТОУНСЕНД».

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

1. Розкрити економічну сутність товарообігу та його роль у діяльності торговельних підприємств.
2. Дослідити організацію бухгалтерського обліку товарообігу та оптимізувати документообіг.
3. Розробити напрями удосконалення методики обліку надходження та реалізації товарів, включаючи оцінку запасів та розподіл ТЗВ.
4. Провести аналіз динаміки та структури товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД» та оцінити його ефективність.
5. Ідентифікувати та систематизувати вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на обсяг товарообороту.
6. Проаналізувати особливості податкового контролю товарообороту та розробити заходи для мінімізації фіскальних ризиків.
7. Сформулювати узагальнені висновки та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління товарообігом на підприємстві.

Об'єктом дослідження є система обліку, аналізу та податкового контролю товарообігу ТОВ «СТОУНСЕНД», що здійснює оптову торгівлю хімічними речовинами.

Предметом дослідження є методичні та організаційні підходи до ведення бухгалтерського обліку, здійснення економічного аналізу та податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В

УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН», 30 жовтня 2025 р. Полтавського державного аграрного університету.

Публікації. За результатами досліджень опубліковано одна наукова праця – тези доповіді у збірниках матеріалів науково-практичної конференції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРООБІГУ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність товарообігу та його роль у діяльності торговельного підприємства

Товарообіг виступає не лише як фінансовим показником, а й динамічним процесом відображення взаємодії виробництва, розподілу та споживання. Товарообіг (або обсяг продажу товарів) – сума грошової виручки, отриманої торговельним підприємством від продажу товарів та послуг кінцевим споживачам, іншим суб'єктам господарювання за певний період часу. З точки зору економічної теорії, товарообіг — завершальна стадія процесу відтворення (виробництво-розподіл-обмін-споживання), де вартість, втілена в товарах, перетворюється на грошову форму [1, с.409]. Формула кругообігу капіталу може бути представлена як $\Gamma - T \dots B \dots T' - \Gamma'$, де $T' - \Gamma'$ відповідає процесу товарообігу, що включає реалізацію та отримання виручки. Це база для розрахунку ключових фінансових показників:

1. Розмір валового доходу прямо пропорційний обсягу товарообігу та встановленому рівню торговельної націнки.

У торговельному підприємстві валовий дохід ($\$ВД\$$) – це частина виручки від реалізації (товарообігу), яка залишається після відрахування вартості придбання реалізованих товарів. Фактично, це є сумою торговельної націнки (накидки), включеної у продажну ціну і реалізованої разом з товаром.

$$ВД = T - СП = ТН$$

Де:

ВД – Валовий дохід від реалізації товарів;

T – Товарообіг (за продажними цінами, з ПДВ);

СП – Собівартість проданих товарів (за купівельними цінами);

ТН – Сума реалізованих торговельних націнок.

2. Прибуток торговельного підприємства формується як різниця між валовим доходом і операційними витратами (витратами обігу). Збільшення товарообігу при оптимальному рівні витрат призводить до зростання чистого прибутку, що є головною метою комерційної діяльності [2, с.384] .

Якщо товарообіг зростає на 10 %, то при інших рівних умовах, валовий дохід також зросте приблизно на 10 %. Оскільки кожна грошова одиниця товарообігу вже містить у собі певну частку торговельної націнки (валового доходу), збільшення загальної суми реалізації (товарообігу) лінійно збільшує суму реалізованої націнки [3, с.250].

3. Обсяг товарообігу є основою для нарахування податку на додану вартість (ПДВ) та інших податків, пов'язаних з реалізацією. Фактично, валовий дохід є результатом множення двох факторів: обсягу реалізації (товарообігу) та рівня доходності (націнки). Максимальний валовий дохід досягається при одночасному зростанні обох показників.

Таблиця 1.1

Модель зміни ціни

Сценарій	Товарообіг	Націнка	Валовий дохід
Оптимальний	Зростає	Зростає	Максимальне зростання
Екстенсивний	Зростає	Незмінний	Зростання
Інтенсивний	Незмінний	Зростає	Зростання
Негативний	Знижується	Знижується	Максимальне зниження

[Складено за 2]

Товарообіг, як комплексна економічна категорія, характеризується двома основними атрибутами – кількісним та якісним, і класифікується за економічним змістом актів купівлі-продажу [4, с.323].

1.2. Організація бухгалтерського обліку товарообігу

Мета організації обліку товарообігу - забезпечення контролю за збереженням товарно-матеріальних цінностей, оптимізація запасів, визначення фактичної собівартості реалізованих товарів та обчислення фінансового

результату (валового прибутку/збитку). Основні принципи організації обліку в цій сфері [5, с.425] є:

1. Повнота та безперервність: кожна операція з надходження, переміщення, зберігання та вибуття товарів повинна бути зафіксована.

2. Документальне забезпечення: господарські операції підтверджуються первинними документами, форми яких відповідають чинному законодавству (накладні, акти прийому-передачі, товарні чеки тощо).

3. Своєчасність: відображення операцій в облікових регістрах має здійснюватися негайно або в стислі терміни після їх здійснення.

4. Порівнянність: забезпечення можливості зіставлення облікових даних із плановими показниками та даними попередніх періодів [6, с.315].

Облік товарів здійснюється на активному балансовому рахунку 28 "Товари", який має низку субрахунків для забезпечення деталізації:

- 281 "Товари на складі": Призначений для обліку товарів, що зберігаються на оптових складах і базах за купівельною вартістю.

- 282 "Товари в торгівлі": Використовується підприємствами роздрібною торгівлі для обліку товарів, як правило, за продажними цінами (з використанням субрахунку 285).

- 283 "Товари на комісії": Облік товарів, переданих на комісію.

- 284 "Тара під товарами": Облік наявності та руху тари.

Кореспонденція рахунків відображає основні операції:

- Надходження: Дебет 28 (Товари) – Кредит 63 (Розрахунки з постачальниками).

- Реалізація (списання собівартості): Дебет 902 (Собівартість реалізованих товарів) – Кредит 28 (Товари).

Система аналітичного обліку може будуватися за двома основними методами:

1. Облік ведеться як у натуральних, так і у вартісних показниках. Застосовується переважно на оптових підприємствах [7, с.298].

2. Облік ведеться лише у вартісному вимірі. Застосовується в роздрібній торгівлі, де товари обліковуються за продажними цінами.

Аналітичний облік має вирішувати наступні критичні завдання:

1. Забезпечення обліку товарів у розрізі місць зберігання (склад, торговий зал, філія) та МВО, що дає змогу оперативно виявляти нестачі або надлишки.

2. Надання інформації про наявність і рух товарів за конкретними найменуваннями, сортами, групами (номенклатурні одиниці).

3. Створення основи для розрахунку фактичної собівартості реалізованих товарів при застосуванні таких методів, як FIFO (перший надійшов — перший вибув) або середньозважена собівартість.

4. Забезпечення керівництва деталізованими даними для прийняття рішень щодо асортиментної політики, закупівель та ціноутворення.

Вибір методу аналітичного обліку залежить від типу торговельного підприємства (оптове чи роздрібне), обсягу товарообігу та асортименту.

Сортовий (кількісно-сумовий) метод [9, с.608]. Цей метод є найбільш детальним і використовується переважно на оптових підприємствах та у великих роздрібних мережах з автоматизованим обліком. Облік товарів ведеться одночасно у кількісному (штуки, кг, метри) та вартісному (сумовому) вимірах. Для кожної номенклатурної позиції (сорт, розмір, артикул) відкривається окрема картка аналітичного обліку або ведеться запис у спеціальних регістрах. Як правило, товари оцінюються за купівельною (первісною) вартістю. Забезпечує найвищий рівень контролю, оскільки залишки товарів можуть бути перевірені за двома вимірниками, що спрощує виявлення помилок. Наприклад: Картка обліку "Кава мелена 'Преміум', 250 г" містить дані про кількість (надійшло/вибуло/залишок) та загальну вартість закупівлі.

Бухгалтерські працівники не беруть участі в цих записах. Ведеться лише сумовий облік у розрізі МВО та груп товарів. Бухгалтерія періодично звіряє свої сумові залишки з даними складського обліку. Цей метод компромісний і використовується для зменшення навантаження на бухгалтерський персонал, але

вимагає якісного контролю за своєчасністю та правильністю складських записів [9, с.608].

Сумовий метод. Застосовується переважно в роздрібній торгівлі, де облік значної кількості дрібних товарів за сортами є надмірно трудомістким:

- Облік товарів ведеться лише у вартісному вимірі (у сумах).
- Товари обліковуються за продажними цінами (з урахуванням торгової націнки).

У реєстрах обліку руху товарів (наприклад, у товарних звітах) фіксуються лише загальні суми надходження та реалізації за секціями або МВО. Фактична собівартість реалізованих товарів розраховується в кінці місяця методом "червоного сторно" (списання торгової націнки, що припадає на реалізовані товари, з субрахунку 285 "Торгова націнка") .

В умовах автоматизованого обліку (з використанням ПЗ, як-от 1С, SAP, М.Е.Дос тощо), аналітичний облік ведеться динамічно і максимально детально:

1. Створення єдиного довідника, де кожному товару присвоюється унікальний номенклатурний код [10, с.448].

2. Використання сканерів та штрих кодів дозволяє автоматично реєструвати надходження та вибуття кожної одиниці товару, що підвищує точність кількісного обліку.

3. Система генерує аналітичні звіти в будь-якому необхідному розрізі (за постачальниками, термінами зберігання, швидкістю обігу, МВО), що є основою для ABC/XYZ-аналізу запасів [11, с.91].

Організація документообігу передбачає чітке визначення переліку первинних документів, порядку їх складання, обробки та термінів передачі до бухгалтерії. Ключові документи включають:

- Товарно-транспортні накладні, прибуткові ордери, акти про приймання товарів.
- Видаткові накладні, рахунки-фактури, товарні чеки, фіскальні чеки РРО.

Інвентаризація товарів - обов'язковий елемент організації обліку, який забезпечує підтвердження фактичної наявності запасів на звітну дату. Регулярне проведення інвентаризацій дозволяє виявити надлишки або нестачі та здійснити відповідне коригування облікових даних, що є критично важливим для реалізації контрольної функції обліку [13, с.544].

Ефективна організація обліку товарообігу, яка ґрунтується на вищезазначених засадах сприяє достовірності фінансової звітності та ефективності управлінських рішень торговельного підприємства [14].

1.3. Аналіз товарообігу як інструмент управління підприємством

- Аналіз товарообігу охоплює кількісні та якісні показники:
- Кількісні показники:
 - Загальний обсяг товарообігу (валовий дохід) у поточних та порівнянних (зіставних) цінах.
 - Товарообіг на одного працівника (продуктивність праці).
 - Товарообіг на одиницю торгової площі (ефективність використання ресурсів).
- Якісні показники:
 - Темпи зростання/зниження товарообігу.
 - Структура товарообігу (за асортиментом, групами товарів, покупцями, регіонами).
- Показники прибутковості: Валовий прибуток (маржа) та рентабельність продажу.

Ключовими напрямками аналітичної роботи є:

1. Дослідження відхилень фактичного обсягу товарообігу від запланованого та визначення темпів його зростання/зниження [14]. Для об'єктивності обсяг товарообігу слід аналізувати, скоригований на індекс цін, тобто в зіставних цінах.

2. Визначення частки окремих товарних груп у загальному обсязі. Застосовується АВС-аналіз, де товари класифікуються за рівнем їхнього внеску у формування виручки та прибутку (група А – найважливіші, група С – найменш важливі).

3. Визначення впливу окремих чинників на зміну обсягу товарообігу. Основними чинниками: зміна фізичного обсягу продажу (кількості) та зміна середніх цін реалізації.

Результати аналізу товарообігу безпосередня основа розробки управлінських заходів у різних функціональних сферах підприємства. Структурний аналіз дозволяє ідентифікувати:

- "Лідерів" (Група А) — товари, що генерують основний дохід; необхідне забезпечення їх безперебійної наявності та пріоритетне просування.
- "Аутсайдерів" (Група С) — товари з низькою оборотністю або рентабельністю; їх асортимент може бути скорочений або вилучений з продажу.
- Це забезпечує раціоналізацію товарних запасів та зниження ризику їх старіння.

1. Аналіз динаміки середніх цін реалізації та їх впливу на обсяг дозволяє оптимізувати цінову стратегію (застосування знижок, акцій, націнок).

2. Виявлення сезонних коливань або регіональних відмінностей у продажах є основою для таргетування маркетингових кампаній та вирівнювання попиту протягом року [15, с.514].

Результати факторного аналізу використовуються для:

- Точніше прогнозування майбутніх обсягів продажу з урахуванням виявлених тенденцій та чинників.
- Складання операційних бюджетів (бюджет продажу, бюджет закупівель), які є основою для фінансового планування

Аналіз товарообігу трансформує необроблені бухгалтерські дані у цінні знання про ринкову діяльність підприємства. Він є невід'ємною ланкою в циклі управлінського обліку, забезпечуючи зворотний зв'язок між результатами

діяльності та прийнятими управлінськими рішеннями, що критично важливо для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

1.4. Податковий контроль товарообігу на торговельному підприємстві

Предметом податкового контролю товарообігу є фінансово-господарська діяльність підприємства, пов'язана з рухом товарно-матеріальних цінностей та відображенням операцій продажу (реалізації) в податковому та бухгалтерському обліку. Основними об'єктами контролю є податкові зобов'язання та показники, що формуються на основі товарообігу:

1. Перевірка повноти та своєчасності нарахування податкових зобов'язань при реалізації товарів, а також правомірності формування податкового кредиту при їх придбанні.

2. Контроль за правильністю визначення доходу від реалізації та собівартості реалізованих товарів, що є основою для обчислення об'єкта оподаткування [16, с.226].

3. Контроль за застосуванням та належним обліком розрахункових операцій у сфері роздрібної торгівлі, який є прямим інструментом контролю за обсягами виручки (товарообігу).

4. Контроль за операціями товарообігу з пов'язаними особами, що перевищують встановлені ліміти, з метою недопущення заниження податкової бази через неринкове ціноутворення.

Податковий контроль товарообігу здійснюється за допомогою методів, визначених податковим законодавством, які поділяються на документальні та фактичні. Це початковий етап контролю, що здійснюється без виходу на підприємство, шляхом аналізу податкової звітності та інформації, наявної у базах даних контролюючого органу. Проведення автоматизованого зіставлення показників податкових декларацій (наприклад, податкових зобов'язань у декларації з ПДВ та доходу у декларації з податку на прибуток), а також зіставлення обсягів реалізації з даними фіскальних чеків (Z-звітів).

Об'єкт дослідження - первинні документи (накладні, акти, договори), облікові регістри (журнали-ордери, картки рахунку 28 "Товари", книги обліку розрахункових операцій), фінансова звітність. До ключових процедур варто віднести:

1. Перевірка реальності та ділової мети операцій з придбання товарів.
2. Контроль за методами оцінки вибуття товарів (FIFO, середньозважена вартість) та їх впливом на собівартість [20, с.491].
3. Перевірка повноти оприбуткування виручки від реалізації (зіставлення даних РРО та касової книги).

Ці перевірки спрямовані на контроль за дотриманням порядку здійснення розрахункових операцій та контролем фактичної наявності товарних залишків. Спостереження за процесом реалізації та обсягом фактичної виручки за певний проміжок часу [21, с.412].

4. Проведення покупки для перевірки факту видачі розрахункового документа (чека РРО/ПРРО).

5. Інвентаризація — зіставлення залишків товарів із даними бухгалтерського обліку дозволяє виявити незареєстровані товари або неоприбутковану реалізацію. Для мінімізації податкових ризиків, торговельне підприємство має запровадити ефективну систему внутрішнього податкового контролю (податковий комплаєнс), що охоплює товарообіг.

6. Перевірка реєстраційного статусу, наявності необхідних ліцензій та ділової репутації постачальників для підтвердження права на податковий кредит та витрати.

7. Створення системи, що забезпечує своєчасне отримання та належне оформлення всіх первинних документів, які підтверджують факт та обсяг товарообігу (особливо важливим є повне заповнення реквізитів податкових накладних) [23, с.656].

8. Регулярний аналіз показників, які можуть привернути увагу податкових органів:

- коефіцієнт податкового навантаження.

– співвідношення податкового кредиту та зобов'язань.

Наявність залишків товарів, що не відповідають звичайному рівню (надлишки або критично низькі запаси).

9. Щоденний контроль за формуванням Z-звітів та їх відповідністю фактичній виручці, а також контроль за своєчасним програмуванням цін та номенклатури товарів у РРО/ПРРО.

Ефективно побудований податковий контроль товарообігу є не лише заходом державного регулювання, але й сигнальною системою для підприємства, що допомагає виявити внутрішні резерви підвищення ефективності та уникнути значних фінансових санкцій [24, с.301].

Висновок до розділу 1

У результаті дослідження теоретичних засад обліку, аналізу та податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві встановлено, що товарообіг є ключовим економічним показником, який відображає обсяги реалізації товарів, ефективність діяльності підприємства та рівень його фінансової стійкості. Аналітична оцінка товарообігу дозволяє виявити фактори, які впливають на його динаміку та структуру, визначити резерви підвищення ефективності торговельної діяльності, а також оцінити конкурентоспроможність підприємства. Особлива увага приділяється методам факторного, порівняльного та структурного аналізу, які забезпечують комплексне вивчення процесів реалізації товарів. Метою є перевірка правильності формування податкових зобов'язань, дотримання чинного податкового законодавства та мінімізація ризиків порушень. Взаємодія системи обліку, аналізу і податкового контролю створює умови для підвищення прозорості діяльності підприємства та забезпечення його стабільного функціонування в умовах ринкової економіки.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОВАРООБІГУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД»

ТОВ «СТОУНСЕНД» - суб'єкт господарювання, зареєстрований в Україні 30 листопада 2017 року. Підприємство функціонує на базі приватного капіталу із 100% часткою у статутному капіталі, який належить кінцевому бенефіціарному власнику, Блюдо Михайлу Миколайовичу. Розмір зареєстрованого статутного капіталу становить 500 000,00 ₴. Географічне місцезнаходження підприємства — 01011, Україна, місто Київ, що забезпечує логістичні та адміністративні переваги в умовах центрального регіону. Основний вид економічної діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД» (КВЕД) – 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами. Це визначає його ключову роль у ланцюгу постачання хімічної продукції. Компанія демонструє значну диверсифікацію діяльності, про що свідчить широкий перелік інших КВЕД.

Така багатопрофільність вказує на стратегію мінімізації ризиків та активного використання ринкових можливостей через інтеграцію у різні сектори економіки. Керівництво підприємством здійснює Блюдо Михайло Миколайович, який також є його одноосібним власником. Це забезпечує пряму вертикаль управління та швидкість прийняття рішень. Важливо відзначити, що керівник змінився за 8 місяців до дати витягу з ЄДР (зазначеної в таблиці), що може сигналізувати про нещодавню трансформацію управлінського підходу або реструктуризацію. Чисельність персоналу підприємства характеризується помірним рівнем:

- На кінець 2024 року: 11 осіб.
- За три квартали 2025 року: 10 осіб.

Це свідчить про функціонування компанії у форматі малого або середнього підприємства з, імовірно, високою ефективністю праці та оптимізованою структурою управління. ТОВ «СТОУНСЕНД» застосовує загальну систему оподаткування та є платником податку на додану вартість (ПДВ). Це є типовим для великих операторів оптової торгівлі та свідчить про значні обсяги оподатковуваних операцій. Компанія демонструє високий рівень активності у сфері публічних закупівель, беручи участь у 61 тендері. Серед її найбільших замовників — комунальні та державні підприємства сектору водопостачання та теплоенергетики, такі як ПрАТ «АК «Київводоканал», КП «Вінницяоблводоканал», КП «Київтеплоенерго» та інші. Це підкреслює її значущість як постачальника для об'єктів критичної інфраструктури, ймовірно, хімічних реагентів для очищення води та інших комунальних потреб [25, с.431].

Аналіз судової історії підприємства виявляє значну кількість зареєстрованих судових рішень (286), включаючи господарські, адміністративні та кримінальні справи. Така судова навантаженість — важливий фактор оцінки правових та операційних ризиків підприємства, що може бути пов'язано як з обсягом господарських операцій, так і з особливостями взаємовідносин у сфері публічних закупівель [26, с.300].

ТОВ «СТОУНСЕНД» позиціонується як багатопрофільне підприємство оптової торгівлі, ключовим напрямком якого є постачання хімічних продуктів. Компанія має консolidовану структуру власності та управління, працює на загальній системі оподаткування та є активним учасником ринку публічних закупівель, забезпечуючи критичні потреби комунальних підприємств. Незважаючи на помірну кадрову чисельність, підприємство демонструє високий рівень ринкової інтеграції, проте висока судова активність вимагає детального аналізу потенційних правових зобов'язань.

Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД» базується на відкритих даних про фінансові результати за 2024 рік (річний звіт) та за три квартали (9 місяців) 2025 року [28, с.29].

Проте, результати за перші три квартали 2025 року свідчать про критичне падіння ділової активності. Дохід за 9 місяців 2025 року склав лише 19,51 млн ₴. Це різке зниження може бути зумовлене кількома факторами:

1. Колапс у сфері публічних закупівель: Враховуючи залежність від великих комунальних замовників, будь-яке призупинення чи втрата великих тендерів могли призвести до такого обвалу.

2. Ринкова кон'юнктура: Зміни у цінах на сировину або зменшення попиту на хімічну продукцію.

3. Внутрішні проблеми: Проблеми з логістикою, оборотним капіталом чи зміна управлінської команди.

ТОВ «СТОУНСЕНД» є збитковим підприємством в обох аналізованих періодах, що є критичним сигналом.

1. 2024 рік: чистий збиток у розмірі 5,79 млн ₴ при маржі – 4.5% свідчить, що більша частина витрат була використана для покриття операційних витрат та собівартості, а збиток сформувався через високі постійні (управлінські, адміністративні) та фінансові витрати.

2. 2025 рік (9 місяців) ситуація значно погіршилася. Збиток збільшився до 9,21 млн ₴, а маржа чистого прибутку досягла – 47.2%. Такий показник вказує на те, що підприємство не лише не покриває собівартість продукції, але й більше ніж половина надходжень йде на погашення збитків. Це означає, що постійні витрати компанії значно перевищують поточний рівень доходу, ставлячи під загрозу її фінансову стійкість.

У 2024 році рівень витрат на одного працівника (11,69 млн ₴) був високим, що є типовим для оптової торгівлі з невеликим штатом. Проте, у 2025 році, незважаючи на скорочення штату лише на одну особу, продуктивність праці різко впала (1,95 млн ₴ за 9 місяців). Це підтверджує, що причиною фінансових проблем є не надлишок персоналу, а стрімке скорочення обсягів реалізації. На підставі фінансових результатів, ТОВ «СТОУНСЕНД» наразі перебуває у стані гострої фінансової кризи.

Таблиця 2.1

Фінансові фактори діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД»

Фактор	Ступінь Ризику	Коментар
Ліквідність	Високий	Різке падіння доходів та значний чистий збиток (–9.21 млн ₪) можуть призвести до проблем із покриттям поточних зобов'язань.
Платоспроможність	Високий	Тривалий період збитків призведе до скорочення власного капіталу (який не вдалося ідентифікувати у відкритих джерелах), що критично для довгострокової стійкості.
Операційний ризик	Високий	Колапс виторгу свідчить про серйозні проблеми з основними бізнес-процесами або втрату ключових клієнтів/тендерів.
Правовий ризик	Високий	Наявність 286 судових справ посилює ризики блокування рахунків, стягнення коштів та загалом негативно впливає на репутацію та фінансове становище.

[Складено за 19]

Таблиця 2.2

Параметри підприємства

Параметр	Характеристика
Повна назва	ТОВ «СТОУНСЕНД»
Дата заснування	30 листопада 2017 року
Місцезнаходження	01011, Україна, місто Київ, провулок Євгена Гуцала, будинок 4, офіс 24
Керівник	Блюдо Михайло Миколайович (змінився 8 місяців тому станом на дату витягу з ЄДР)
Власник/Засновник	Блюдо Михайло Миколайович (100% статутного капіталу), він же кінцевий бенефіціарний власник.
Статутний капітал	500 000 ₪
Основний вид діяльності (КВЕД)	46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами
Інші види діяльності	Значний перелік, що включає оптову торгівлю різними проміжними продуктами, металами, паливом, машинами та устаткуваннями, будівельними матеріалами, роздрібну торгівлю, надання в оренду нерухомого майна, комп'ютерне програмування,
Система оподаткування	Загальна система оподаткування, є платником ПДВ.
Кадрова характеристика	Кількість працівників станом на кінець 2024 року становила 11 осіб, а за три квартали 2025 року – 10 осіб.
Судова історія	Зареєстровано 286 рішень у судовому реєстрі, включаючи господарські, адміністративні та кримінальні справи.
Тендерна активність	Участь у 61 тендері. Серед найбільших замовників: ПрАТ «АК «Київводоканал», КП «Вінницяоблводоканал», КП «Київтеплоенерго» та інші водоканали й теплоенергетичні підприємства.

[Складено за 19]

Таблиця 2.3

Фінансові показники підприємства

Фінансовий показник	2024 рік	2023 рік	2022 рік	2020 рік
Дохід (виторг)	128 627 900 ₴	351 306 400 ₴	384 756 700 ₴	45 615 300 ₴
Чистий прибуток/збиток	-5 791 200 ₴ (збиток)	1 164 300 ₴	8 049 700 ₴	1 016 900 ₴
Активи	60 549 200 ₴	50 493 800 ₴	105 337 300 ₴	16 193 300 ₴
Зобов'язання	54 737 200 ₴	38 329 000 ₴	94 336 700 ₴	—
Продажі на тендерах (загальний обсяг продажів, що включає і тендери)	867 506 432 ₴	76 983 499 ₴	6 888 644 ₴	—

[Складено за 19]

1. Найвищий дохід було зафіксовано у 2022 році (384,76 млн ₴), після чого спостерігається суттєве зниження у 2023 та 2024 роках.

2. Компанія продемонструвала чистий збиток у 2024 році (-5,79 млн ₴) після кількох років прибуткової діяльності.

3. Співвідношення активів і зобов'язань у 2024 році свідчить про наявність власного капіталу (Активи > Зобов'язання), що є позитивним фактором.

4. Компанія активно працює на ринку державних та комунальних закупівель, з найбільшим обсягом продажів на тендерах у 2024 році (867,5 млн ₴). Основними клієнтами є комунальні підприємства, що спеціалізуються на водопостачанні та теплопостачанні, що безпосередньо корелює з основним видом діяльності – оптова торгівля хімічними продуктами (ймовірно, для очищення води та виробничих потреб) [28]. Коротка характеристика за 3 квартали 2025 року:

- Дохід: 19 507 100 ₴
- Чистий збиток: -9 213 200 ₴
- Активи: 41 872 700 ₴
- Зобов'язання: 45 380 300 ₴

За три квартали 2025 року компанія продовжує демонструвати чистий збиток, а також має перевищення зобов'язань над активами, що вказує на поточні фінансові труднощі та потенційну потребу в додатковому фінансуванні або реструктуризації. Аналіз штатного розпису ТОВ "СТОУНСЕНД" за 2021, 2022 та 2023 роки виявляє значну динаміку у загальній кількості персоналу, структурі підрозділів та фонді заробітної плати [29].

Таблиця 2.4

Порівняльна таблиця ключових показників

Рік	Дата наказу	Кількість штатних одиниць	Місячний фонд заробітної плати (грн)
2021	30.12.2021 р.	4,5	37 387,50
2022	30.12.2022 р.	12	158 400,00
2023	29.12.2023 р.	11	247 238,00

[Складено за 19]

Основні зміни в штатному розписі:

Значне зростання персоналу (2021-2022), зокрема кількість штатних одиниць зросла з 4,5 у 2021 році до 12 у 2022 році. Це свідчить про інтенсивне розширення компанії. Незначне скорочення (2022-2023), а саме 2023 році відбулося невелике скорочення до 11 штатних одиниць.

Таблиця 2.5

Динаміка руху персоналу

Посада	2021 рік (Одиниці)	2022 рік (Одиниці)	2023 рік (Одиниці)	Динаміка
Директор	1	1	1	Стабільно
Заступник директора з комерційних питань	1	1	1	Стабільно
Заступник директора з розвитку	Відсутній	Відсутній	0,5	Нова посада (2023)
Бухгалтер	1	1	1	Стабільно
Інженер-програміст	1	1	1	Стабільно
Юрист	Відсутній	1	1	З'явився у 2022
Прибиральник службових приміщень	Відсутній	0,5	1	Зростання до повної ставки у 2023
Начальник відділу з продажу прекурсорів (Геохімік)	0,5	0,5	0,5	Стабільно
Менеджер зі збуту	Відсутній	1	1	З'явився у 2022

Продовження табл. 2.5

Менеджер з логістики та ЗЕД	Відсутній	1	1	З'явився у 2022
Хімік-аналітик	Відсутній	2	1	Скорочення (з 2 до 1 у 2023)
Фахівець з публічних закупівель	Відсутній	1	1	З'явився у 2022
Фахівець по роботі з іноземними контрагентами	Відсутній	1	Відсутній	Скорочення (скасовано у 2023)

[Складено за 19]

Місячний фонд заробітної плати (ФЗП) зріс більш ніж у шість разів з 2021 по 2022 рік, а потім майже на 56% з 2022 по 2023 рік:

2021 рік: 37 387,50 грн.

2022 рік: 158 400,00 грн.

2023 рік: 247 238,00 грн.

Основними причинами зростання ФЗП у 2023 році є:

- У 2023 році значна частина посад (директор, заступник директора з розвитку, бухгалтер, юрист, менеджер зі збуту, менеджер з логістики та ЗЕД, хімік-аналітик, фахівець з публічних закупівель) отримали додаткові щомісячні премії та/або доплати, що суттєво збільшило їхній місячний фонд заробітної плати. Наприклад, Директор у 2022 році мав ФЗП 16 500,00 грн, а у 2023 році — 29 815,00 грн (за рахунок премії 10 815,00 грн).

- Навіть без премій, посадові оклади більшості співробітників зросли (наприклад, бухгалтер - з 12 000,00 грн у 2022 до 18 000,00 грн у 2023).

2.2. Організація документообігу з обліку товарообігу

Послідовність документообігу зазвичай поділяється на три основні етапи: надходження (приймання) товару, зберігання та внутрішнє переміщення та вибуття (реалізація). Цей етап фіксує факт купівлі товару у постачальника та його оприбуткування на склад підприємства.

Таблиця 2.6

Рух документів

Крок	Дія	Основні документи	Призначення
1.	Оформлення замовлення	Договір, специфікація, Замовлення-заявка.	Підстава для відвантаження товару постачальником.
2.	Відвантаження постачальником	Видаткова накладна (ВН), Товарно-транспортна накладна (ТТН).	Фіксує факт відпуску товару та його транспортування.
3.	Приймання на складі	Прибуткова накладна (або Акт про приймання матеріалів, форма М-1).	Фіксація фактичної кількості та якості товару. Прибуткова накладна є підставою для оприбуткування в обліку.
4.	Виявлення розбіжностей	Акт про встановлення розбіжностей у кількості та якості при прийманні (форма М-7).	Використовується для виставлення претензії постачальнику.
5.	Введення в облік	Прибуткова накладна, Картка складського обліку (форма М-12).	Відображення товару на рахунках бухгалтерського обліку (наприклад, 28 рахунок) та в складській системі.

[Складено за 19]

Зберігання та внутрішнє переміщення

Цей етап стосується контролю за товаром всередині підприємства (складські операції, передача у роздріб, переміщення між складами).

Таблиця 2.7

Перелік документів для зберігання

Крок	Дія	Основні документи	Призначення
1.	Внутрішнє переміщення	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11).	Фіксація передачі товару з одного місця зберігання на інше (наприклад, з центрального складу в торговий зал).
2.	Списання / Псування	Акт про псування, Акт про списання товарів.	Документальне оформлення втрат товару, які виникають при зберіганні (бій, псування, нестача в межах норм).
3.	Проведення інвентаризації	Наказ про проведення інвентаризації, Інвентаризаційний опис, Звіряльна відомість результатів інвентаризації.	Порівняння фактичної наявності товару з даними обліку та виявлення надлишків/нестач.

[Складено за 19]

Детальний контроль товарообігу сфокусований на виявленні типових ризиків та схем ухилення:

1. Перевірка дотримання лімітів розрахунків готівкою та використання РРО/ПРРО.
2. Аналіз операцій інтернет-торгівлі, де існує високий ризик приховування виручки шляхом не відображення транзакцій або використання нефіскалізованих систем оплати
3. Верифікація коректності визначення доходу від реалізації відповідно до принципу нарахування.
4. Аналіз формування собівартості реалізованих товарів (витрат, що зменшують об'єкт оподаткування).
5. Перевірка своєчасної реєстрації податкових накладних (ПН) за фактом першої події (відвантаження або оплата) на весь обсяг реалізації.

Система податкового контролю товарообігу еволюціонує від традиційних документальних перевірок до ризик орієнтованого підходу, що базується на глибокому аналізі цифрових даних (Big Data) та автоматизованому зіставленні інформації з різноманітних джерел. Майбутні дослідження в цій сфері мають бути зосереджені на розробці більш ефективних превентивних механізмів та вдосконаленні алгоритмів виявлення тіньового товарообігу з використанням прогностичних моделей.

Таблиця 2.8

Етапи зміни документів

Етап	Суть етапу	Основні документи
Надходження (Оприбуткування)	Оформлення отримання товарів від постачальників або від виробництва на склад.	Накладна (ТТН, СМР) / Акт приймання-передачі. Прибутковий ордер (форма М-4) або Акт про приймання матеріалів (форма М-7) (при виявленні розбіжностей). Рахунок-фактура.

Продовження табл. 2.8

Внутрішнє переміщення / Зберігання	Переміщення товарів між складами, відділами, матеріально відповідальними особами; інвентаризація.	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11). Інвентаризаційний опис (форма Інв-3). Звіт матеріально відповідальної особи.
Відвантаження / Продаж	Оформлення реалізації товарів покупцям, повернення постачальникам.	Видаткова накладна (або ТНН). Податкова накладна (для платників ПДВ). Акт наданих послуг (якщо включає доставку/монтаж). Касовий чек / Фіскальний звітний чек (Z-звіт) (при готівкових розрахунках / через РРО/ПРРО).
Облік розрахунків	Документування оплати та заборгованості за товари.	Банківські виписки. Прибутковий касовий ордер / Видатковий касовий ордер. Акт звірки взаєморозрахунків.

[Складено за 19]

Документообіг товарообігу являє собою регламентовану систему руху первинної облікової документації, що відображає господарські операції, пов'язані з рухом товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ). Цей процес є функціональним підґрунтям для формування достовірної інформаційної бази фінансового, управлінського та податкового обліку [34].

Таблиця 2.9

Вибуття та реалізація товару

Крок	Дія	Основні Документи	Призначення
1.	Відпуск товару	Видаткова накладна (ВН).	Документ, що підтверджує факт продажу та передачі права власності покупцю.
2.	Розрахунки з покупцем	Касовий чек / Фіскальний чек (при роздрібній торгівлі), Платіжне доручення (при безготівкових розрахунках).	Підтвердження оплати. Для роздрібної торгівлі – підстава для формування Z-звіту РРО.
3.	Списання собівартості	Бухгалтерська довідка (на підставі ВН).	На цьому етапі в обліку списується собівартість проданого товару (дебет 902, кредит 28).
4.	Повернення від покупця	Накладна на повернення товару, Розрахунковий документ про видачу коштів (для роздрібу).	Документальне оформлення зворотного руху товару та повернення коштів.

Продовження табл. 2.9

5.	Підсумковий облік	Звіт про товарообіг (формується за період), Журнал-ордер (залежно від форми обліку).	Узагальнення інформації про продажі, доходи та собівартість для фінансової звітності.
----	-------------------	--	---

[Складено за 25]

Усі операції повинні бути оформлені первинними документами у момент їх здійснення. Жодна господарська операція не може бути прийнята до обліку без належного первинного документа. За оформлення кожного документа відповідає конкретна матеріально відповідальна або уповноважена особа (комірник, бухгалтер, директор). В Україні дозволено використання електронних первинних документів за умови накладення електронного підпису. Конкретний перелік документів може відрізнятись залежно від специфіки підприємства (оптова чи роздрібна торгівля, міжнародні операції) та його облікової політики.

1. Етап створення (складання) первинних документів — початкова фаза, яка фіксується факт здійснення господарської операції. У момент здійснення операції (наприклад, приймання товару, його відвантаження, внутрішнє переміщення) матеріально відповідальною особою або автоматизованою системою формується первинний документ. Документ повинен містити всі обов'язкові реквізити згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Критично важливою є наявність підписів (чи КЕП/ЕЦП) осіб, відповідальних за здійснення та оформлення операції, що надає документу юридичної сили.

2. Етап передачі (руху) документів. Ця фаза передбачає рух первинних документів від місця їх створення до місця їхньої обробки в обліковому апараті підприємства. Документи передаються чітко визначеним шляхом, зафіксованим у Графіку документообігу. Маршрут може включати кілька внутрішніх підрозділів: склад, відділ збуту/постачання, фінансовий відділ, бухгалтерія. Жорстке дотримання встановлених термінів передачі є необхідним для своєчасного відображення операцій та складання фінансової звітності.

3. Етап обробки (контроль та таксування) документів. Це центральна фаза, де здійснюється аналітична та синтетична робота з первинною інформацією, а саме:

- Перевірка наявності всіх обов'язкових реквізитів, підписів та відміток про погодження;
- Перевірка правильності розрахунків (кількість \times ціна = сума, правильність підрахунку ПДВ та загальної суми);
- Перевірка законності та доцільності здійсненої операції, її відповідності затвердженим лімітам чи договорам.

4. Етап систематизації та зберігання документів. Заключна фаза, що забезпечує збереження інформації для подальшого контролю та підтвердження. Документи групуються за хронологічним та/або системним принципом (за типами операцій, контрагентами, місяцями) та підшиваються у справи. Сформовані справи передаються до архіву підприємства [34].

Документообіг охоплює весь життєвий цикл товарів на підприємстві [35, с.111].

4. Ключові документи та відповідальність. Це внутрішній організаційно-розпорядчий документ підприємства (затверджується наказом керівника), який визначає:

- Перелік документів з обліку товарообігу.
- Особи/підрозділи, відповідальні за складання, перевірку та обробку кожного документа.
- Терміни передачі документів до бухгалтерії (наприклад, склад передає накладні щоденно до 9:00 ранку наступного дня).
- Місця зберігання документів.

Основні вимоги до первинних документів в Україні регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 9). Згідно з цим Законом, первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо — безпосередньо після її закінчення.

Таблиця 2.10

Особливості документації

Реквізит	Науково-практичне значення
Назва документа (форми)	Забезпечує ідентифікацію та класифікацію документа в системі обліку (наприклад, Накладна, Акт).
Дата складання	Визначає момент часу (звітний період), коли операція відбулася, що є критичним для дотримання принципу нарахування та періодичності.
Назва підприємства	Ідентифікує суб'єкт господарювання, від імені якого складено документ.
Зміст та обсяг операції	Якісна та кількісна характеристика операції (наприклад, 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами у випадку ТОВ «СТОУНСЕНД»).
Одиниця виміру операції	Кількісний показник (шт., кг, год., грн.) та його розмір.
Посади та прізвища відповідальних осіб	Визначає суб'єктів, які несуть відповідальність за здійснення операції та її документальне оформлення.
Особистий підпис або інші ідентифікатори	Забезпечує авторизацію та ідентифікацію відповідальних осіб, підтверджуючи їхню згоду та достовірність операції. До ідентифікаторів належить Кваліфікований електронний підпис (КЕП).

[Складено за 35, с.111]

Первинні документи класифікують за кількома критеріями:

- А. За призначенням (функцією)
- Б. За ступенем узагальнення
- В. За способом складання [40].

У сфері товарообігу ПД відіграють ключову роль у контролі за рухом ТМЦ:

Таблиця 2.11

Призначення первинних документів

Операція	Основний первинний документ	Призначення
Надходження ТМЦ	Прибутковий ордер (М-4), Накладна постачальника, Акт приймання-передачі (М-7)	Фіксація надходження ТМЦ на склад, контроль відповідності кількості та якості даним супровідних документів.
Внутрішнє переміщення	Накладна-вимога на відпуск (М-11)	Оформлення переміщення ТМЦ між структурними підрозділами чи матеріально відповідальними особами.

Продовження табл. 2.11

Відвантаження/Реалізація	Видаткова накладна (для відвантаження), Податкова накладна (для ПДВ), Товарно-транспортна накладна (ТТН)	Юридичне підтвердження факту передачі права власності на товар покупцеві та фіксація доходу.
Інвентаризація	Інвентаризаційний опис	Порівняння фактичних залишків ТМЦ з обліковими даними та виявлення надлишків/нестач.

[Складено за 41, с.508].

З розвитком інформаційних технологій набуває поширення Електронний первинний документ (ЕПД). Переваги ЕПД:

- Значне скорочення часу на обробку та передачу документів.
- Зменшення витрат на друк, зберігання та поштові послуги.
- Виключення ризику фізичної втрати чи пошкодження документів,

забезпечення інтеграції даних безпосередньо в облікові системи (ERP) [41, с.508].

2.3. Методика обліку надходження товарів

- Надходження товарів на підприємство завжди супроводжується створенням або отриманням первинних документів, що підтверджують факт здійснення господарської операції. На цьому етапі отримуються зовнішні документи від постачальника:
 - Накладна або Рахунок-фактура (підтверджує право власності та ціну).
 - Товарно-транспортна накладна (якщо товари доставлялися автотранспортом, підтверджує факт перевезення).
 - Сертифікати якості, відповідності, ветеринарні довідки (для специфічних товарів, підтверджують якісні характеристики).
 - Створення внутрішнього документа: факт приймання ТМЦ на склад фіксується внутрішнім документом:

– Прибутковий ордер (типова форма М-4): складається матеріально відповідальною особою (МВО) у разі відсутності розбіжностей між фактично отриманим товаром та даними супровідних документів [41, с.508].

– Акт про приймання матеріалів (типова форма М-7): складається комісією у випадках виявлення кількісних або якісних розбіжностей, а також при отриманні ТМЦ без первинних документів.

Документи оформлюються в необхідній кількості примірників, один з яких обов'язково передається до бухгалтерської служби для подальшої обробки та реєстрації.

2.4. Методика обліку реалізації товарів

Процес обліку реалізації розпочинається з оформлення первинних документів, які підтверджують факт здійснення господарської операції та є підставою для бухгалтерських записів. Основними документами є:

– Видаткова накладна: фіксує відпуск товарів зі складу та їх передачу покупцеві.

– Товарно-транспортна накладна (ТТН) використовується у разі перевезення товарів автомобільним транспортом, підтверджує факт перевезення та є підставою для списання товарів.

– Акт приймання-передачі (для специфічних операцій) може використовуватися для документального оформлення моменту переходу ризиків і вигід.

Датою реалізації визнається дата, на яку, відповідно до критеріїв визнання доходу, відбувається перехід до покупця контролю над товарами, ризиків та вигід, пов'язаних із правом власності. Ключовим методологічним аспектом є момент визнання доходу від реалізації. Паралельно з відображенням доходу, необхідно відобразити собівартість реалізованих товарів, яка підлягає списанню з балансу підприємства [42, с.566]. Собівартість товарів визначається, виходячи з їх первісної вартості.

Для обліку та списання собівартості застосовуються такі методи оцінки вибуття запасів:

1. Ідентифікованої собівартості застосовується для унікальних товарів, які не замінюють один одного.
2. Середньозваженої собівартості оцінка здійснюється шляхом ділення сумарної вартості запасів на їх сумарну кількість.
3. Оцінка базується на припущенні, що запаси, які відпускаються першими (реалізуються), оцінюються за собівартістю перших за часом надходжень.

Облік реалізації товарів здійснюється з використанням рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності» та класу 9 «Витрати діяльності» (за НП(С)БО).

Таблиця 2.12

Кореспонденція рахунків

Зміст операції	Дебет	Кредит
Визнання доходу (нарахування заборгованості покупця)	Рахунки обліку дебіторської заборгованості (наприклад, 361)	Рахунок обліку доходу від реалізації товарів (702)
Нарахування податкових зобов'язань (ПДВ)	Рахунок обліку доходу від реалізації товарів (702)	Рахунок обліку розрахунків за податками (641)
Списання собівартості реалізованих товарів	Рахунок обліку собівартості реалізації (902)	Рахунки обліку товарів (28)
Надходження оплати від покупця	Рахунки обліку грошових коштів (30, 31)	Рахунки обліку дебіторської заборгованості (361)

[Складено за 41, с.508].

Методика обліку реалізації вимагає суворого дотримання принципу відповідності, згідно з яким доходи звітного періоду повинні бути зіставлені з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

2.5. Облік товарних запасів та інвентаризація на підприємстві

Облік товарних запасів (ТЗ) є критично важливим сегментом системи бухгалтерського обліку підприємства, що забезпечує достовірну інформацію про наявність, рух та оцінку матеріальних цінностей, призначених для подальшої реалізації. Методологія обліку ТЗ базується на принципах консерватизму, відповідності доходів і витрат та безперервності діяльності і має ключове значення для формування фінансового результату.

Облікова політика (ОП) ТОВ «СТОУНСЕНД» — документ, який визначає комплекс принципів, методів та процедур, які застосовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Формування ОП здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства (зокрема, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»), Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) або Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), та ґрунтується на принципах повноти, послідовності, обачності (консерватизму) та нарахування.

1. Загальні принципи та організаційні аспекти:

1.1. Основа підготовки та подання звітності

- ТОВ «СТОУНСЕНД» застосовує Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО).
- Облікова політика виходить із припущення, що підприємство здійснюватиме свою діяльність протягом невизначено тривалого періоду.
- Облік ведеться автоматизовано із застосуванням спеціалізованої інформаційної системи (наприклад, ERP-системи), що забезпечує постійну систему обліку запасів (безперервний облік).
- Затверджується робочий план рахунків, розроблений на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку, з деталізацією субрахунків (аналітичних рахунків), необхідних для внутрішнього управлінського обліку (наприклад, деталізація рахунку 28 «Товари» за місцями зберігання, категоріями та матеріально відповідальними особами).

1.2. Облік товарних запасів (НП(С)БО 9 «Запаси»)

Оскільки ТОВ «СТОУНСЕНД» є торговельним підприємством, ключовим елементом ОП є методика обліку товарів.

- Товари оприбутковуються за первісною вартістю, що включає ціну придбання та транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ).
- ТЗВ обліковуються на окремому субрахунку та щомісячно розподіляються на собівартість реалізованих товарів та залишок запасів на кінець періоду пропорційно їх вартості (з використанням коефіцієнта).
- Для визначення собівартості реалізованих товарів застосовується метод FIFO. Цей метод забезпечує відображення запасів у балансі за найбільш актуальними цінами [43, с.135] .
- Товари відображаються за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою реалізаційною вартістю. У разі зниження останньої проводиться уцінка.

1.3. Облік доходів від реалізації (НП(С)БО 15 «Дохід»)

Дохід (виручка) від реалізації товарів визнається на дату передачі покупцеві суттєвих ризиків та вигід, пов'язаних із правом власності (зазвичай, дата оформлення видаткової накладної або товарно-транспортної накладної). Дохід відображається у сумі справедливої вартості отриманої або належної до отримання компенсації без урахування непрямих податків (ПДВ) [44, с.451].

1.4. Облік дебіторської заборгованості (НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»)

- Дебіторська заборгованість класифікується на поточну та довгострокову.
- Резерв сумнівних боргів (РСБ) створюється з метою відображення поточної дебіторської заборгованості за чистою реалізаційною вартістю. Для розрахунку величини РСБ застосовується метод абсолютної суми сумнівної заборгованості (ідентифікація конкретних безнадійних боргів) або коефіцієнт сумнівності, розрахований на основі класифікації дебіторської заборгованості за термінами непогашення [45, с.656] .

2. Організаційні процедури та контроль

2.1. Інвентаризація

- Інвентаризація запасів є обов'язковою перед складанням річної фінансової звітності, а також при зміні матеріально відповідальних осіб.
- Використовуються сучасні методи зчитування даних (термінали збору даних) з подальшим автоматичним відображенням результатів та складанням порівняльних відомостей.
- Нестачі та втрати в межах норм природного убутку списуються на витрати періоду; нестачі понад норми та завдані збитки відносяться на рахунок винних осіб.

2.2. Документообіг

- Пріоритет надається використанню електронного документообігу для первинних документів (рахунки-фактури, акти виконаних робіт, податкові накладні), що забезпечує оперативність та цілісність даних.
- Затверджується внутрішній графік документообігу, що регламентує терміни створення та передачі документів між підрозділами.

Облікова політика передбачає зближення методології бухгалтерського та податкового обліку в межах, дозволених чинним Податковим кодексом України, зокрема:

- Використовується метод першої події для визначення податкових зобов'язань та податкового кредиту.
- Фінансовий результат для цілей оподаткування формується на основі даних бухгалтерського обліку [46, с.36], скоригованих на різниці, передбачені Податковим кодексом України (у разі, якщо підприємство є високодохідним платником).

Облікова політика ТОВ «СТОУНСЕНД» має бути постійною та може бути змінена лише у випадках, передбачених стандартами обліку, що забезпечує зіставність фінансової звітності. Товарні запаси визнаються активом за умови ймовірності отримання майбутніх економічних вигід та можливості достовірної оцінки їх вартості.

2.3. Оцінка при надходженні (Первісна вартість)

При надходженні товари обліковуються за первісною вартістю, яка включає:

- Фактичну ціну придбання (за вирахуванням непрямих податків, знижок та інших вирахувань).
- Ввізне мито, непрямі податки, що не відшкодовуються, транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) до місця зберігання, витрати на доопрацювання та інші прямі витрати, пов'язані з доведенням ТЗ до стану, придатного для реалізації.

2.4. Методи обліку руху запасів

Система обліку руху ТЗ може бути організована за двома основними підходами:

1. Списання ТЗ та визначення їх залишку відбувається лише після проведення інвентаризації на кінець звітної періоду. Облік ТЗ ведеться за цінами продажу, а собівартість визначається розрахунковим шляхом.
2. Операції надходження та вибуття ТЗ безперервно і систематично відображаються на рахунках обліку запасів. Це забезпечує оперативну інформацію про залишки ТЗ у будь-який момент часу.

2.5. Оцінка при вибутті

Для списання собівартості реалізованих ТЗ (вибуття) підприємство обирає один із методів, закріплених в обліковій політиці[50, с.330]: FIFO, середньозважена собівартість або ідентифікована собівартість (детально описано у попередньому розділі), що забезпечує відповідність витрат отриманим доходам.

2.6. Оцінка на дату балансу

На дату балансу ТЗ відображаються за найменшою з двох величин:

- Первісна вартість.
- Чиста реалізаційна вартість (очікувана ціна продажу за вирахуванням очікуваних витрат на завершення виробництва і збуту). У разі, якщо чиста реалізаційна вартість є нижчою за первісну, проводиться уцінка ТЗ з

відображенням втрат у складі інших операційних витрат. Інвентаризація — це ключова процедура внутрішнього контролю, що полягає у фактичному підтвердженні наявності, стану та оцінки об'єктів обліку шляхом їх перерахунку, переважування, обміру та зіставлення отриманих даних з даними бухгалтерського обліку.

2.7. Цілі та періодичність інвентаризації

Основні цілі інвентаризації ТЗ:

- Забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
- Виявлення фактичних залишків та їх відповідності обліковим даним.
- Встановлення відповідальних осіб за збереження ТЗ.
- Виявлення некондиційних, застарілих (залежаних) або зіпсованих товарів для прийняття управлінських рішень.

Проведення інвентаризації є обов'язковим перед складанням річної фінансової звітності, при зміні матеріально відповідальних осіб, у разі пожеж, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій.

2.8. Документальне оформлення результатів

За результатами інвентаризації складається інвентаризаційний опис, який фіксує фактичну наявність ТЗ. На основі описів складається порівняльна відомість, де виявляються розбіжності:

- Фактична наявність > Облікова наявність. Надлишки підлягають оприбуткуванню із включенням до інших операційних доходів.
- Фактична наявність < Облікова наявність. Нестачі списуються за собівартістю і відносяться на рахунок винних осіб або на інші операційні витрати (у межах норм природного убутку).

Таким чином, інвентаризація виконує контрольну-коригуючу функцію, забезпечуючи актуальність та достовірність інформації про товарні запаси в системі обліку.

2.6. Особливості ведення обліку в інформаційній системі підприємства

Інформаційна система підприємства (зокрема, ERP-система або спеціалізоване облікове програмне забезпечення) це інтегроване середовище, яке забезпечує збір, обробку, зберігання та надання облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Ведення бухгалтерського обліку в сучасних умовах нерозривно пов'язане з використанням інформаційних систем (ІС), які трансформують традиційні облікові процеси, підвищуючи їхню оперативність, достовірність та аналітичність. Інформаційна система підприємства (зокрема, ERP-система або спеціалізоване облікове програмне забезпечення) є інтегрованим середовищем, що забезпечує збір, обробку, зберігання та надання облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Ключовою особливістю ведення обліку в ІС є інтеграція облікових функцій з іншими функціональними підсистемами підприємства (управління запасами, збутом, кадрами, фінансами).

Рис. 2.1. Використання ІС дозволяє реалізувати принцип безперервності (Real-Time Accounting).

- Сучасні ІС здатні вести облік одночасно за кількома стандартами (наприклад, НСБО, МСФЗ, US GAAP) та у різних валютах, використовуючи механізми паралельного обліку (Parallel Ledger).

Незважаючи на переваги, перехід до автоматизованого обліку створює певні виклики:

- Централізована база даних вимагає надійних механізмів резервного копіювання та високого рівня кібербезпеки для захисту конфіденційної інформації.

- Збої у роботі апаратного чи програмного забезпечення можуть повністю паралізувати обліковий процес.

- Критичною є фаза налаштування (кастомізації) ІС, де облікові політики підприємства повинні бути точно відображені в системних алгоритмах (наприклад, налаштування методів списання запасів, розрахунку амортизації). Некоректне налаштування призводить до системних облікових помилок.

2.7. Напрями удосконалення методики та організації обліку товарообігу на торговельному підприємстві ТОВ «СТОУНСЕНД»

Ефективність функціонування торговельного підприємства ТОВ «СТОУНСЕНД» безпосередньо залежить від якості та оперативності обліку товарообігу. Удосконалення методики та організації обліку є необхідною умовою для забезпечення достовірної інформації, оптимізації управлінських рішень та підвищення контролю над товарними запасами. Напрями удосконалення повинні базуватися на принципах автоматизації, інтеграції та підвищення аналітичності облікових даних.

1.1. Перехід до використання методу FIFO у постійній системі обліку

В умовах нестабільного ціноутворення та широкого асортименту товарів, доцільним офіційне закріплення та систематичне застосування методу FIFO (First In, First Out) для списання собівартості реалізованих товарів.

- Використання FIFO забезпечує найбільш точне відображення собівартості, оскільки відповідає природному потоку товарів (перші придбані товари продаються першими). Це призводить до того, що залишок товарних запасів на балансі оцінюється за найбільш актуальними (ринковими) цінами придбання.

- Метод FIFO ефективно реалізується лише за умови використання постійної системи обліку запасів (безперервний облік), що вимагає впровадження відповідних налаштувань у використовувану інформаційну систему обліку (ІС).

1.2. Деталізація обліку транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ)

З метою підвищення точності формування первісної вартості товарів, необхідно удосконалити методику розподілу ТЗВ.

- Впровадження коефіцієнта ТЗВ: Замість списання ТЗВ на витрати періоду або їх узагальненого обліку на окремому субрахунку, слід застосовувати методику розрахунку середнього відсотка (коефіцієнта) ТЗВ з подальшим щомісячним списанням на собівартість реалізації пропорційно вартості реалізованих товарів.

2. Організаційні заходи та автоматизація

2.1. Повна автоматизація процесу інвентаризації

Одним із ключових напрямів є мінімізація ручних операцій при інвентаризації, що зменшить ймовірність облікових помилок та прискорить процес. Впровадження ТСД для оперативного зчитування штрих-кодів товарів при прийманні, відпуску та безпосередньо під час інвентаризації.

2.2. Удосконалення аналітичного обліку товарообігу

Для підвищення управлінської цінності облікових даних необхідно поглибити аналітичний розріз обліку товарообігу. Ведення аналітичного обліку товарів та доходів/витрат за кожним торговельним об'єктом, складом або місцем зберігання (МВО). Це дозволить оцінювати ефективність кожного підрозділу. Деталізація аналітичних рахунків обліку доходів (рахунок 702) та собівартості (рахунок 902) за основними товарними групами.

3. Регламентация та внутрішній контроль

3.1. Актуалізація внутрішніх нормативних документів

Розробка та затвердження оновленого Положення про облікову політику ТОВ «СТОУНСЕНД», яке чітко регламентуватиме:

- Обраний метод оцінки запасів при вибутті (FIFO).
- Порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат.
- Регламент та терміни проведення планових та позапланових інвентаризацій.

3.2. Посилення контролю за дотриманням лімітів та норм

- Впровадження системи контролю за природним убутком товарів.

Облікова система повинна автоматично порівнювати фактичні втрати, виявлені під час інвентаризації, з нормами природного убутку, затвердженими законодавчо або внутрішніми актами, для коректного списання нестач.

Висновки до розділу 2

На підставі проведеного аналізу, основними напрямками удосконалення методики та організації обліку товарообігу на ТОВ «СТОУНСЕНД» є:

1. Офіційне затвердження методу FIFO для списання собівартості реалізованих товарів, як найбільш релевантного для відображення актуальної вартості запасів в умовах торгівлі.

2. Впровадження розрахункового коефіцієнта для розподілу Транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) замість їх узагальненого обліку чи списання на витрати періоду, що забезпечить точніше формування первісної вартості товарів.

Реалізація цих заходів дозволить ТОВ «СТОУНСЕНД» підвищити достовірність облікової інформації, забезпечити більш жорсткий внутрішній контроль над товарними запасами та поліпшити якість управлінських рішень, що є необхідною передумовою для виходу з кризової фінансової ситуації, зафіксованої у 2024 та 2025 роках.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ І ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТОВАРООБОРОТУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТОУНСЕНД»

3.1. Аналіз динаміки та структури товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД»

Аналіз товарообороту - ключовий елемент фінансово-господарської діяльності підприємства. Його мета - оцінити ефективність реалізації товарів, ідентифікація тенденцій розвитку та обґрунтування для прийняття управлінських рішень. Для ТОВ «СТОУНСЕНД» (далі – Підприємство) дослідження динаміки та структури товарообороту необхідно для підтвердження конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Динаміка товарообороту ТОВ розглядається на основі часових рядів, що охоплюють плановий та фактичні періоди. Оцінка здійснюється шляхом розрахунку абсолютного приросту, темпу росту та темпу приросту товарообороту як у фактичних, так і у зіставних цінах. Ключові показники динаміки:

1. Абсолютний приріст — різниця між обсягом товарообороту поточного та попереднього періодів (ланцюговий) або базового періоду (базисний):

2. Темп росту — відношення обсягу товарообороту поточного періоду до попереднього (або базового):

3. Темп приросту — показує, на скільки відсотків збільшився або зменшився товарооборот:

Зазначені показники дозволяють виявити загальну тенденцію розвитку товарообороту Підприємства. Особлива увага приділяється аналізу прискорення/сповільнення темпів росту. Для коректної оцінки реального фізичного обсягу реалізації застосовується індексний метод (зокрема, розрахунок індексу фізичного обсягу товарообороту), що мінімізує вплив цінового фактора. Структурний аналіз товарообороту передбачає дослідження співвідношення між окремими його складовими елементами. Для ТОВ «СТОУНСЕНД» доцільно проводити його за такими основними ознаками:

1. За товарними групами (асортиментом).
2. За географічними сегментами (територіальною ознакою).
3. За каналами збуту (оптова, роздрібна торгівля, інтернет-продажі).

Структурний аналіз дає змогу виявити найбільш значущі (пріоритетні) та найменш значущі товарні групи чи сегменти, а також оцінити ступінь диверсифікації асортименту Підприємства.

Аналіз динаміки товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД» за період 2024–2025 років виявляє значну нестабільність та критичне падіння обсягів реалізації. У 2024 фінансовому році ТОВ «СТОУНСЕНД» продемонструвало високий річний товарооборот, що становив 128,63 млн ₴. Цей показник відповідав статусу підприємства як великого оптового торговця хімічними продуктами та активного учасника сфери публічних закупівель, особливо у сегменті комунальних послуг (водоканали, теплоенерго). Порівняння обсягів товарообороту за неповний 2025 рік із попереднім повним періодом ілюструє критичну деградацію ділової активності. Різке негативне відхилення у динаміці товарообороту може бути зумовлене комплексом взаємопов'язаних чинників:

4. Великий постачальник комунальних підприємств, обсяг товарообороту компанії є високочутливим до результатів тендерних процедур. Нездатність виграти або пролонгувати великі контракти з основними замовниками (такими як «Київводоканал», «Вінницяоблводоканал») прямо призводить до колапсу реалізації.

5. Збільшення конкуренції на ринку оптової торгівлі хімічними продуктами могло призвести до необхідності значного зниження цін або втрати ринкової частки.

6. Враховуючи зміну керівника, яка відбулася за 8 місяців до фіксованої дати, можна припустити, що зміна управлінської стратегії або тимчасова дезорганізація бізнес-процесів могли негативно вплинути на укладання нових контрактів.

7. Значна судова історія (286 справ) могла призвести до тимчасового блокування операційної діяльності, фінансових санкцій або підриву репутації серед потенційних партнерів та замовників.

Негативна динаміка товарообороту є основною причиною значного збільшення чистого збитку підприємства у 2025 році (– 9,21 млн €), оскільки скорочений виторг не покриває фіксовані адміністративні та операційні витрати.

Для забезпечення фінансової життєздатності ТОВ «СТОУНСЕНД» необхідна негайна ревізія маркетингової та тендерної стратегії з метою відновлення обсягів реалізації до рівня 2024 року та досягнення точки беззбитковості. Зміни у структурі можуть вказувати на:

1. Переорієнтацію попиту споживачів.
2. Ефективність маркетингових стратегій щодо певних товарів.
3. Зміни у конкурентному середовищі.

Об'єкт даного аналізу — структура товарообороту Товариства з обмеженою відповідальністю "СТОУНСЕНД" (ТОВ "СТОУНСЕНД", код ЄДРПОУ 41769323). Мета дослідження є ідентифікація та систематизація ключових товарних груп, які формують комерційну діяльність підприємства, та їх науковий опис. Аналіз фокусується на галузевій спеціалізації та продуктивній диверсифікації як ключових структурних елементів товарообороту. Зареєстровані види діяльності ТОВ "СТОУНСЕНД" дозволяють виокремити три магістральні товарні групи, що гіпотетично формують основу товарообороту підприємства.

Група А: Основна товарна спеціалізація — хімічна продукція

КВЕД 46.75: Оптова торгівля хімічними продуктами

Цей вид діяльності визначено як основний, що свідчить про його критичне значення у формуванні загального обсягу товарообороту. Група охоплює широкий спектр промислових хімікатів (базові органічні та неорганічні хімічні речовини, добрива, пластмаси у первинних формах, синтетичний каучук, агрохімікати тощо). Як основний вид діяльності, ця група, ймовірно, генерує найбільшу частку (понад 50%) сукупного доходу від реалізації. Діяльність

підприємства в цій сфері виконує функцію забезпечення сировиною та проміжними продуктами виробничого сектору (промисловість, сільське господарство).

Група В: Промислово-будівельні та металеві вироби. Дана група об'єднує вторинні, але значні за потенціалом товарні потоки, орієнтовані на сектор будівництва, машинобудування та інфраструктури.

Таблиця 3.1

Види діяльності

КВЕД	Товарна група	Опис
46.73	Деревина та будівельні матеріали	Оптова реалізація лісоматеріалів, будівельних сумішей, конструкцій, віконних та дверних блоків, а також санітарно-технічного обладнання.
46.72	Метали та металеві руди	Оптова торгівля чорними та кольоровими металами у первинних формах, металевим прокатом.
46.74	Залізні вироби та устаткування	Реалізація кріпильних виробів, водопровідного та опалювального обладнання.

[Складено за 41, с.508].

Комплексність цих КВЕД (46.73, 46.72, 46.74) свідчить про здатність підприємства виступати як універсальний постачальник для будівельних та інженерних проектів, що може забезпечувати стабільний, хоча й циклічний, вторинний товаропотік.

Група С: Диверсифікаційні та супутні продукти. Ця категорія відображає стратегію диверсифікації та включає товари, реалізація яких може бути пов'язана з основними групами (А і В) або служити засобом розширення ринкової присутності.

Таблиця 3.2.

Види діяльності

КВЕД	Товарна група	Призначення в товарообороті
46.71	Паливно-енергетичні ресурси	Оптова торгівля вугіллям, нафтопродуктами, газом – забезпечення промислових клієнтів енергоносіями.
46.76	Інші проміжні продукти	Торгівля продуктами, не класифікованими в інших основних групах (наприклад, текстильні волокна, папір, гума).
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля	Реалізація широкого асортименту товарів без домінування однієї групи

Продовження табл. 3.2

46.69	Інші машини й устаткування	Реалізація промислового обладнання, що може супроводжувати постачання хімічної або будівельної продукції.
-------	----------------------------	---

[Складено за 19]

На основі ідентифікованих товарних груп, можна сформувати гіпотетичну структурну модель товарообороту ТОВ "СТОУНСЕНД".

Таблиця 3.3

Модель товарообороту

Параметр Аналізу	Опис та економічне тлумачення
Ступінь спеціалізації	Високий (за КВЕД 46.75). Підприємство позиціонується як спеціалізований оператор ринку хімічної продукції.
Ступінь диверсифікації	Широкий (за наявністю 20+ додаткових КВЕД). Наявність значної кількості супутніх оптових КВЕД (будматеріали, метали, паливо) свідчить про стратегію мінімізації ризиків через розширення товарного портфеля та забезпечення високої гнучкості комерційної діяльності.
Сегментація ринку	Товарооборот орієнтований переважно на B2B (Business-to-Business) сегмент: великі та середні промислові, будівельні, аграрні та логістичні підприємства, що потребують оптових поставок сировини та проміжних товарів.
Ризикованість товарообороту	Залежність від сектора хімічної продукції (КВЕД 46.75) робить товарооборот чутливим до глобальних цін на сировину та регуляторної політики. Диверсифікація в будівельні та металеві групи (КВЕД 46.73, 46.72) компенсує цю чутливість, прив'язуючи частину товарообороту до внутрішнього інвестиційного попиту.

[Складено за 19]

Аналіз потенційної структури товарообороту ТОВ "СТОУНСЕНД" показує, що підприємство має чітко визначену, але диверсифіковану комерційну модель. Ядро товарообороту сформоване оптовою торгівлею хімічними продуктами (КВЕД 46.75), що є стратегічним пріоритетом. Велика кількість супутніх КВЕД (46.73, 46.72, 46.71, 46.76) дозволяє підприємству оперативно перерозподіляти товарні потоки та залучати дохід від реалізації промислово-будівельних матеріалів та енергоносіїв, забезпечуючи стабільність фінансових показників. Таким чином, структура товарообороту ТОВ "СТОУНСЕНД" характеризується як мультипродуктова оптова модель, зосереджена на постачанні сировини та проміжних товарів для ключових галузей національної економіки. На основі деталізованого аналізу структури товарообороту за

географічними сегментами (територіальною ознакою) для ТОВ "СТОУНСЕНД" (ЄДРПОУ 41769323) можна зробити висновок, щодо локалізації підприємства.

Структура товарообороту ТОВ "СТОУНСЕНД" за територіальною ознакою представляє собою бінарну модель з явним домінуванням внутрішнього ринку.

Таблиця 3.4

Структура товарообороту

Географічний	Пропорція товарообороту	Функціональне призначення
Внутрішній ринок (Україна)	Переважає більшість ($\approx 80-95\%$)	Генерація основного обсягу продажів, обслуговування B2B-сегменту.
Міжнародний ринок (ЗЕД)	Міноритарна частка ($\approx 5-20\%$)	Забезпечення імпорتنих поставок ключової сировини та реалізація експортного потенціалу.

[Складено за 19]

Таким чином, комерційна діяльність підприємства характеризується національно-орієнтованою моделлю реалізації з інтегрованими міжнародними логістичними ланцюгами для забезпечення товарної номенклатури.

3.2. Оцінка ефективності товарообороту

Оцінка ефективності товарообороту є інтегральним етапом аналізу комерційної діяльності ТОВ "СТОУНСЕНД", що дозволяє визначити результативність використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів у процесі реалізації товарів. Ефективність товарообороту оцінюється через систему взаємопов'язаних кількісних та якісних показників.

Ефективність товарообороту для оптового підприємства, що спеціалізується на промислових товарах (хімічна продукція, метали, будматеріали), оцінюється за двома основними групами показників: показники рентабельності та показники оборотності. Ефективність товарообороту ТОВ "СТОУНСЕНД" визначається балансом між високою маржинальністю (очікуваною в основному сегменті хімічної продукції) та оптимальною швидкістю оборотності запасів (характерною для оптової торгівлі). Ефективна

комерційна стратегія вимагає, щоб зростання товарообороту супроводжувалося прискоренням оборотності та підвищенням рентабельності продажу.

Ефективність комерційної діяльності ТОВ "СТОУНСЕНД" (орієнтованої на оптову реалізацію хімічної та промислової продукції) не може бути оцінена виключно через моніторинг одного показника. Вона вимагає комплексного, або інтегрального, підходу, що ґрунтується на балансі двох фундаментальних параметрів: маржинальності (рентабельності продажу) та швидкості оборотності запасів. У сфері оптової торгівлі діє принцип взаємокомпенсації:

$$\text{Ефективність} = \text{Маржинальність} / \text{Оборотність}$$

Товарна група хімічної продукції, часто характеризується високим рівнем ризику (зберігання, регулювання, коливання цін на сировину) і, відповідно, вимагає вищої норми валового прибутку (Gross Profit Margin) для компенсації цих ризиків. Висока маржинальність забезпечує фінансову стійкість, але може уповільнювати швидкість реалізації (нижчий попит).

Ефективна комерційна стратегія вимагає зростання загального товарообороту, який супроводжується одночасним підвищенням обох показників:

1. Прискорення оборотності.
2. Зменшення середньої тривалості одного обороту товарних запасів вивільняє оборотний капітал, скорочує потребу у фінансуванні запасів та зменшує ризик їх знецінення. Вивільнений капітал може бути реінвестований у більш ліквідні або високомаржинальні товарні групи (наприклад, збільшення асортименту спеціалізованої хімічної продукції), забезпечуючи екстенсивне та інтенсивне зростання товарообороту.

Збільшення частки валового прибутку у виручці (ROS) досягається за рахунок оптимізації структури продажу (пріоритет реалізації товарів Групи А з високою націнкою) та ефективного управління собівартістю. Кожен цикл реалізації генерує більший обсяг чистого прибутку, що підвищує фінансову стійкість підприємства та його здатність покривати постійні витрати. У контексті моделі Дюпона, цей синтез критичний: зростання оборотності активів та

зростання рентабельності продажу є мультиплікативними факторами для підвищення рентабельності власного капіталу (ROE), що є кінцевою метою комерційної діяльності. Критерій оптимальної ефективності товарообороту є досягнення стійкого зростання прибутковості при одночасному скороченні операційного циклу.

Комерційна стратегія ТОВ "СТОУНСЕНД" повинна бути спрямована на таке управління товарним портфелем, де ефект від структурного зсуву (збільшення частки високомаржинальних хімікатів) переважає можливі негативні наслідки від уповільнення загальної швидкості оборотності. Неefективною вважається ситуація, коли зростання товарообороту відбувається виключно за рахунок дешевих, низькомаржинальних товарів або коли висока маржа досягається за рахунок критичного уповільнення оборотності, що призводить до заморожування капіталу в запасах.

Аналіз товарообороту за каналами збуту є критично важливим для оцінки ефективності розподільчої логістики та маркетингової стратегії підприємства. Для ТОВ «СТОУНСЕНД», діяльність якого визначається оптовою торгівлею промисловими товарами, структура каналів збуту має чітку ієрархію. Оптова торгівля - пріоритетний та домінуючий канал реалізації для ТОВ «СТОУНСЕНД», що безпосередньо впливає з його основний вид економічної діяльності (КВЕД 46.75, 46.73, 46.72). Реалізація великих партій товарів (хімічна продукція, метали, будівельні матеріали) корпоративним споживачам (B2B-сегменту). Виробничі підприємства, будівельні компанії, аграрні холдинги, інші оптові та дистриб'юторські структури.

Характеристики товарообороту підприємства:

3. Товари продаються у великих обсягах, але меншій кількості покупців.
4. Товарооборот формується на базі довгострокових або середньострокових контрактів, що забезпечує прогнозованість обсягів реалізації.
5. Визначаються глибиною маржі (ROS) та ефективністю управління дебіторською заборгованістю, а не кількістю транзакцій.

6. Оптова торгівля генерує переважну більшість сукупного товарообороту (гіпотетично понад 90%).

Ефективність управління товарооборотом визначається гармонійним розподілом ресурсів між цими каналами відповідно до їхнього потенціалу прибутковості та обсягу.

3.3. Виявлення факторів, що впливають на товарооборот ТОВ «СТОУНСЕНД»

Аналіз динаміки товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД» як оптового підприємства з широкою номенклатурою промислових товарів (хімічна продукція, будівельні матеріали, метали) вимагає систематизації та ідентифікації ключових внутрішніх (ендогенних) та зовнішніх (екзогенних) чинників. Ці фактори мають різний ступінь контрольованості та формують операційне середовище, впливаючи на обсяги та структуру реалізації. Зовнішні фактори походять із макроекономічного та галузевого середовища і визначають потенційний ринковий попит та умови функціонування.

Обсяг товарообороту підприємства, особливо в сегменті будівельних матеріалів та металів (КВЕД 46.73, 46.72), прямо корелює з рівнем капітальних інвестицій та загальним економічним зростанням. Зниження ВВП або інвестицій у виробничий сектор негативно впливає на попит на промислові проміжні товари. Як оператор ринку, що працює з імпортозалежними сировинними товарами (хімікати, паливо), товарооборот ТОВ «СТОУНСЕНД» високочутливий до девальвації національної валюти. Різке зростання курсу збільшує собівартість імпорту та може призвести до падіння фізичного обсягу реалізації через зниження купівельної спроможності B2B-клієнтів.

Динаміка товарообороту ТОВ «СТОУНСЕНД» - результат мультифакторного впливу, де успіх визначається здатністю менеджменту мінімізувати ризики, пов'язані з екзогенними факторами (хеджування валютних ризиків, моніторинг цін на сировину); максимізувати позитивний вплив

ендогенних факторів (оптимізація асортименту, агресивна, але обґрунтована цінова політика). Загальний обсяг товарообороту відображає інтегральний ефект взаємодії цих чинників, де внутрішні рішення є адаптивною реакцією на зовнішні економічні умови.

3.4. Податковий контроль товарообороту на ТОВ «СТОУНСЕНД»

Податковий контроль є невід'ємною складовою системи фінансового управління будь-якого підприємства, особливо такого, як ТОВ «СТОУНСЕНД», яке працює на загальній системі оподаткування, є платником ПДВ, має значні обсяги товарообороту та істотну судову історію. Враховуючи організаційно-економічну та фінансову характеристику ТОВ «СТОУНСЕНД», податковий контроль має такі специфічні особливості:

1. Підприємство веде оптову торгівлю хімічними продуктами (основний КВЕД 46.75) та займається широким переліком інших, часто диверсифікованих видів діяльності (оренда, комп'ютерне програмування, транспорт). Це вимагає чіткого розмежування доходів і витрат за різними видами діяльності для коректного визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток.

2. Участь у 61 тендері та співпраця з великими комунальними замовниками часто привертає посилену увагу контролюючих органів до реальності господарських операцій та правомірності формування податкового кредиту. Це прямий індикатор підвищеного податкового ризику. Істотна частина цих справ, ймовірно, пов'язана саме з податковими спорами (оскарження актів перевірок, недобросовісні контрагенти, визнання угод недійсними). Наявність кримінальних справ також може бути пов'язана з ухиленням від сплати податків або фіктивним підприємництвом, що вимагає особливо ретельного внутрішнього контролю за документацією.

3. Збитки у 2024 (– 5,79 млн ₴) та 2025 (– 9,21 млн ₴ за 9 місяців) роках потребують особливого контролю за формуванням витрат. Податкові органи

прискіпливо перевірятимуть обґрунтованість і документальне підтвердження всіх витрат, які зменшують фінансовий результат (і, відповідно, об'єкт оподаткування).

Операції з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України (ст. 185 Податкового кодексу України – ПКУ), а також операції з імпорту товарів. Фіскальні органи здійснюють контроль шляхом моніторингу реєстрації податкових накладних (ПН) в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). Фінансовий результат до оподаткування, визначений за правилами бухгалтерського обліку та скоригований на податкові різниці (ст. 134 ПКУ). Перевірка зосереджується на коректності формування доходу від реалізації (чистий товарооборот) та собівартості реалізованих товарів (COGS). Оскільки ТОВ «СТОУНСЕНД» працює з великими обсягами товарів, контроль може включати перевірку операцій із пов'язаними особами. Ціни, за якими здійснюється товарооборот, повинні відповідати ринковим (комерційним) умовам, щоб уникнути штучного заниження податкового зобов'язання. Перевірка обґрунтованості витрат (наприклад, непідтверджені витрати, операції з нерезидентами з низькоподаткових юрисдикцій), які зменшують оподатковуваний прибуток, отриманий від товарообороту.

Таблиця 3.6

Форми та методи податкового контролю

Форма Контролю	Предмет перевірки	Вплив на Товарооборот
Камеральна перевірка	Повнота та своєчасність подання податкових декларацій (ПДВ, прибуток) та їх відповідність даним ЄРПН.	Виявлення арифметичних помилок та невідповідностей між задекларованим доходом та зареєстрованими ПН.
Документальна планова/непланова	Первинні документи, що підтверджують обсяги реалізації (видаткові накладні, договори, ТТН), та відображення цих даних у бухгалтерському обліку.	Встановлення реальності операцій (товарообороту) та коректності його відображення у податковій базі.
Фактична перевірка	Контроль за місцем ведення діяльності (складське господарство, КВЕД 52.10) з метою інвентаризації фактичних залишків товарів.	Підтвердження або спростування відповідності фізичного обсягу товарних запасів (хімікати,

Продовження табл. 3.6

		будматеріали) та обсягу реалізації, відображеного в обліку.
--	--	---

[Складено за 29]

Ефективне управління товарооборотом у контексті податкового контролю вимагає мінімізації фіскальних ризиків:

1. Ризик того, що фіскальні органи перекваліфікують операції, пов'язані з вторинними КВЕД (наприклад, посередницька діяльність), для цілей оподаткування, збільшуючи базу оподаткування ПДВ.

2. Для великих транзакцій з імпорту та ЗЕД (КВЕД 46.71, 46.75) необхідно документально підтверджувати ділову мету операції, інакше витрати можуть бути виключені зі складу собівартості, що призведе до донарахування податку на прибуток.

Податковий контроль товарообороту на ТОВ «СТОУНСЕНД» має високий ступінь інтенсивності через специфіку оптової торгівлі сировинними товарами. Ефективність фіскального адміністрування прямо залежить від документального забезпечення реальності та економічного змісту всіх операцій реалізації.

3.5. Узагальнення результатів аналізу та податкового контролю товарообороту

Даний розділ містить синтез ключових висновків, отриманих у ході аналізу комерційної діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД» (ЄДРПОУ 41769323), включаючи структурні особливості товарообороту, оцінку його ефективності та критичні аспекти фіскального моніторингу. Аналіз засвідчив, що товарооборот ТОВ «СТОУНСЕНД» функціонує за моделлю спеціалізованої диверсифікації в сегменті оптової торгівлі промисловими проміжними товарами (КВЕД 46.XX). Ядро товарообороту формується оптовою торгівлею хімічною продукцією (КВЕД 46.75). Ця група є стратегічно важливою, оскільки вона, ймовірно, забезпечує найвищий рівень маржинальності (рентабельності продажу), що є

критичним для покриття постійних витрат та генерації чистого прибутку. Широкий перелік супутніх видів діяльності (будматеріали, метали, паливо) свідчить про стратегію мінімізації комерційних ризиків та забезпечення структурної гнучкості. Ці вторинні товарні групи, як правило, характеризуються нижчою маржею, але вищою швидкістю оборотності, що підтримує ліквідність активів. Товарооборот є переважно національно-орієнтованим (внутрішній ринок України), із залежністю від міжнародного ринку через імпорتنу складову (закупівля хімічної сировини), що робить його чутливим до валютних коливань та міжнародних логістичних ланцюгів.

Висновки до розділу 3

Аналіз комерційної діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД» (ЄДРПОУ 41769323) підтвердив, що його товарооборот мультипродуктовим, спеціалізовано-диверсифікованим показником, який функціонує в умовах високої чутливості до зовнішніх економічних факторів та інтенсивного фіскального контролю. Ядро товарообороту формує оптова торгівля хімічною продукцією (КВЕД 46.75), яка є основним джерелом високої маржинальності та стратегічного прибутку. Вторинні товарні групи (будматеріали, метали) забезпечують структурну гнучкість та ліквідність за рахунок високої швидкості оборотності.

Товарооборот ТОВ «СТОУНСЕНД» - складний інтегральним показником ефективності, який відображає його подвійну природу: як спеціалізованого постачальника для великої промисловості, так і гнучкого ринкового оператора. Успіх підприємства залежить від його здатності підтримувати оптимальну рентабельність у ключовому сегменті (хімія) та забезпечувати високу швидкість обігу у супутніх сегментах, мінімізуючи при цьому операційні та фіскальні ризики, властиві оптовій торгівлі сировинними товарами.

ВИСНОВОК

Проведене дослідження, присвячене організації та методиці обліку, аналізу і податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві (на прикладі ТОВ «СТОУНСЕНД»), підтвердило ключову, системоутворюючу роль товарообігу у діяльності суб'єкта господарювання. Комплексний аналіз засвідчив, що товарообіг є інтегральним показником, який функціонує на перетині бухгалтерської методології, економічного аналізу та фіскального адміністрування.

Теоретичний аналіз визначив товарообіг як динамічний процес перетворення товарної вартості на грошову форму, яка є джерелом валового доходу та прибутку. Встановлено, що ВД є мультиплікативним результатом двох факторів: обсягу реалізації (товарообігу – кількісний фактор) та рівня торговельної націнки (якісний фактор). Організація бухгалтерського обліку товарообігу на ТОВ «СТОУНСЕНД» формально відповідає НП(С)БО та ґрунтується на автоматизованій системі.

Аналіз діяльності ТОВ «СТОУНСЕНД» показав, що підприємство функціонує за моделлю спеціалізованої диверсифікації: сформоване оптовою торгівлею хімічною продукцією (КВЕД 46.75). Цей сегмент стратегічно важливе джерело високої маржинальності. Промислово-будівельні матеріали та метали (КВЕД 46.73, 46.72). Ці групи забезпечують високу швидкість оборотності та структурну гнучкість, підтримуючи ліквідність.

Оцінка ефективності товарообороту демонструє, що фінансова стійкість підприємства визначається синергією між високою маржинальністю спеціалізованого товару та високою оборотністю масового промислового товару. Якісне зростання товарообороту вимагає, щоб позитивний вплив структурного зсуву (збільшення частки високоприбуткових товарів) переважав можливе уповільнення загальної швидкості оборотності. Факторний аналіз підтвердив, що динаміка товарообороту є результатом взаємодії екзогенних (макроекономічна

кон'юнктура, ціни на сировину, курси валют) та ендогенних (цінова політика, управління асортиментом, управління запасами) факторів.

Податковий контроль товарообороту на ТОВ «СТОУНСЕНД» має високий ступінь інтенсивності через специфіку оптової торгівлі сировинними та ліквідними товарами. Основна увага фіскальних органів зосереджена на адмініструванні ПДВ та податку на прибуток. Основний ризик, пов'язаний із невідповідністю між задекларованими обсягами реалізації (товарообороту) та ресурсною базою підприємства (кадри, склади, ОЗ). Ризик донарахування, пов'язаний із недостатнім документальним підтвердженням ділової мети операцій (особливо ЗЕД) та недотриманням принципів трансфертного ціноутворення у разі операцій із пов'язаними особами. Фіскальна стабільність підприємства критично залежить від бездоганної якості первинного обліку та забезпечення прозорості логістичних операцій, які мають документально підтверджувати економічний зміст та реальність усіх комерційних транзакцій товарообороту. Товарообіг ТОВ «СТОУНСЕНД» відображає його подвійну природу як спеціалізованого постачальника для великої промисловості та гнучкого ринкового оператора. Успіх підприємства залежить від його здатності підтримувати оптимальну рентабельність у ключовому сегменті (хімія) та забезпечувати високу швидкість обігу у супутніх сегментах, паралельно мінімізуючи операційні та фіскальні ризики, властиві оптовій торгівлі сировинними товарами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьєв М.В. Гончаров А.Б. Економіка підприємства. Харків : ВД ІНЖЕК, 2009. 409 с.
2. Бабак А.В. Облік на підприємствах торгівлі. Харків : Легас, 2017. 384 с.
3. Бакун Ю. Школа бухгалтера. Основи організації роздрібної торгівлі. Дебет-Кредит. 2014. № 36, 39, 42, 44, 48. 250 с.
4. Бакун Ю. Школа бухгалтера. Основи організації роздрібної торгівлі. Дебет-Кредит. 2015. № 05, 10. 323 с.
5. Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : КНТЕУ, 2014. 425 с.
6. Болух М.А., Бурчевський В.З., Горбатов М.І. та ін. Економічний аналіз. Київ : Кондор, 2008. 315 с.
7. Бондаренко Н.О., Понікаров В.Д., Попова С.М. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за освітньо-професійною програмою бакалавра зі спеціальності «Облік і аудит». Київ : ЦУЛ, 2016. 298 с.
8. Бутинцев Ф.Ф. Бухгалтерський облік в торгівлі. Житомир: ПП «Рута», 2006. 576 с.
9. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Особливості бухгалтерського обліку в торгівлі : курс лекцій. Житомир : ЖІТІ, 2009. 608 с.
10. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік : навчальний посібник для студентів. Житомир : ЖІТІ, 2007. 448 с.
11. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир : ПП «Рута», 2006. 832 с. 91
12. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу : підручник. Київ : КНТЕУ, 2009. 411 с.

13. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2014. 544 с.
14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>
15. Грабова Н.М., Добровський В.М. Бухгалтерський облік у торгівлі : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : А.С.К., 2006. 514 с.
16. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Знання, 2017. 226 с.
17. Коблянська О.І. Фінансовий облік : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Знання, 2014. 156 с.
18. Кожанова Є.П., Отенко І.П. Економічний аналіз : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни Харків : ВД «ІНЖЕК», 2017. 208 с.
19. Куцик П.О., Коваль Л.І., Макарук Ф.Ф. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві : навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. 504 с.
20. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік у галузях економіки : Навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2014. 491 с.
21. Марцин В.С. Економіка торгівлі : підручник. Київ : Знання, 2008. 603 с.
22. Мельник Л.Г. Карінцева О.І. Економіка підприємства. Суми : Університетська книга, 2015. 412 с.
23. Мельник Л.Г. Економіка підприємства. Суми : ВТД Університетська книга, 2016. 656 с.
24. Митрофанов Г.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : Київ національний торговий економічний університет, 2009. 301 с.

25. Мних Є.В., Барабаш Н.С., Бутко А.Д., Кравченко Г.О. Економічний аналіз. Теорія економічного аналізу. Фінансовий аналіз. Управлінський аналіз. Стратегічний аналіз : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : КНТЕУ; ЦНЛ, 2015. 431 с.

26. Непом С.В. Факторний аналіз витрат обігу та прибутку торгового підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. ОДЕУ, 2014. №10. 287 с.

27. Пархоменко В.М. Еволюція систем управління якістю: діалектичний підхід. Вісник ЖДТУ. 2018. № 1 (51). 300 с.

28. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>

29. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV. URL: <http://www.rada.gov.ua>

30. Петрович Й.М. Економіка підприємства : підручник. Львів : «Магнолія плюс», 2017. 680 с.

31. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських від 30.11.99 р.№ 291 приказом Міністерства фінансів України. URL: <http://www.rada.gov.ua>

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Від 31.01.1999 р.№ 87, затверджене наказом Міністерства фінансів України URL: <http://www.rada.gov.ua>

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» від 31.01.1999 р.№ 87, затверджене наказом Міністерства фінансів України URL: <http://www.rada.gov.ua>

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. №318, затверджене наказом Міністерства фінансів України URL: <http://www.rada.gov.ua>

35. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: 93 Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 №419. URL: <http://www.rada.gov.ua>

36. Рибчинко М.Ф. Дні науки 5-6 жовтня 2006 р. збірник тез доповідей. Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2008. 111 с.
37. Савич В.І. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ, ЦУЛ, 2014. 150 с.
38. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 432 с.
39. Фоміна О.В. Документальне забезпечення первинного обліку операцій з продажу товарів. Вісник національного університету водного господарства та природокористування: збірник наукових праць. Рівне: ОВІД, 2017. 350 с.
40. Чижевська Л.В., Пархоменко В.М., Кривоший М.М. Звітність підприємства : навчальний посібник. Житомир : ЖІТІ, 2008. 217 с.
41. Шваб Л.І. Економіка підприємства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Каравела, 2016. 508 с.
42. Тридід О. М., Азаренкова Г. М., Борисенко І. І. Логістика : навч. посіб. К. : Знання, 2019. 566 с.
43. Фаріон В. Я. Формування та облік витрат періоду операційної діяльності підприємств. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського обліку в умовах глобалізації : монографія / за наук. ред. З.-М. В. Задорожного. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. С. 135-146.
44. Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний [та ін.]. 4-те вид., доповн. та переробл. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 451 с.
45. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2002. 656 с. 85.Цивільний Кодекс України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
46. Череп О. Г. Удосконалення оптимізації витрат на складування матеріально-технічних запасів на підприємствах. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 6. С. 16-36.
47. Ширягіна О. Е. Методика аналізу фінансових результатів підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2014. № 5. 93 с.

48. Шкіря Н.Л. Аудит [: навч. посіб. / Н.Л. Шкіря, Т.Г. Нікульникова, Н.В. Залізняк та інші. Л. : Магнолія 2006, 2008. 224 с.

49. Юденко В. А. Аналіз фінансових результатів підприємства в сучасних умовах. Фінанси України. 2013. № 8. 160 с.

50. Ясишена В.В. Проблемні аспекти методології та організації обліку нематеріальних активів: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 330 с. ISBN 978-966-654-588-9

ДОДАТКИ

Додаток А

S0110013 1-м, 2-м. Фінансова звітність малого підприємства за 2022 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТОУНСЕНД"	за ЄДРНОУ	2023	01 01
Територія Печерський район	за КАТОТТГ 1	41769323	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	UA80000000000624772	
Вид економічної діяльності Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	за КВЕД	240	
Середня кількість працівників, осіб 8		46.69	
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон: провулок ЄВГЕНА ГУЦАЛА, буд. 4, оф. 24, М.КИЇВ обл., 01011			0509998145

1. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	12,9	12,9
Накопичена амортизація	1002	(12,9)	(12,9)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	53,7
Основні засоби :	1010	2 439,5	2 016,2
первісна вартість	1011	8 332,8	8 985,7
знос	1012	(5 893,3)	(6 969,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 439,5	2 069,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	3 536,2	2 980,9
у тому числі готова продукція	1103	115,4	942,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4 021,0	51 751,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 192,1	13 812,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 428,3	34 545,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	3,9	177,5
Усього за розділом II	1195	13 181,5	103 267,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	15 621,0	105 337,3

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	500,0	500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 451,0	10 500,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2 951,0	11 000,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	12 034,7	86 031,5
розрахунками з бюджетом	1620	176,6	1 493,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	128,0	1 459,9
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	458,7	6 812,1
Усього за розділом III	1695	12 670,0	94 336,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	15 621,0	105 337,3

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2022 _____ р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	383 632,4	28 889,9
Інші операційні доходи	2120	179,2	2 102,0
Інші доходи	2240	945,1	18,4
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	384 756,7	31 010,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(329 111,7)	(23 086,9)
Інші операційні витрати	2180	(45 828,3)	(6 307,5)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(374 940,0)	(29 394,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	9 816,7	1 615,9
Податок на прибуток	2300	(1 767,0)	(294,9)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	8 049,7	1 321,0

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Блюдо
Михайло
Миколайович

Михайло БЛЮДО
(ініціали, прізвище)
Михайло БЛЮДО
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток Б

S0110013 1-м, 2-м. Фінансова звітність малого підприємства за 2023 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТОУНСЕНД"	за ЄДРПОУ	2024 01 01
Територія <u>Печерський район</u>	за КАТОТТГ ¹	41769323
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	UA80000000000624772
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля хімічними продуктами</u>	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб <u>12</u>		46.75
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>		
Адреса, телефон <u>ПРОВУЛОК ЄВГЕНА ГУЦАЛА, будинок 4, офіс 24, м. Київ, Печерський район, 01011</u>		0968842253

1.Баланс на 31 грудня 2023 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	12,9	12,9
Накопичена амортизація	1002	(12,9)	(12,9)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	53,7	341,0
Основні засоби :	1010	2 016,2	5 645,7
первісна вартість	1011	8 985,7	15 097,2
знос	1012	(6 969,5)	(9 451,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 069,9	5 986,7
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	2 980,9	4 404,4
у тому числі готова продукція	1103	942,7	299,9
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51 751,3	3 902,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	367,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	367,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 812,2	24 582,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	34 545,5	10 940,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	51,3
Інші оборотні активи	1190	177,5	258,0
Усього за розділом II	1195	103 267,4	44 507,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	105 337,3	50 493,8

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	500,0	500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 500,6	11 664,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	11 000,6	12 164,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	86 031,5	36 072,9
розрахунками з бюджетом	1620	1 493,1	971,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 459,9	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 812,1	1 284,5
Усього за розділом III	1695	94 336,7	38 329,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	105 337,3	50 493,8

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2023 _____ р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	329 375,9	383 632,4
Інші операційні доходи	2120	20 270,3	179,2
Інші доходи	2240	1 660,2	945,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	351 306,4	384 756,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(300 660,1)	(329 111,7)
Інші операційні витрати	2180	(49 214,3)	(45 828,3)
Інші витрати	2270	(12,2)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(349 886,6)	(374 940,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 419,8	9 816,7
Податок на прибуток	2300	(255,5)	(1 767,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 164,3	8 049,7

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Блюдо
Михайло
Миколайович

Михайло БЛЮДО
(ініціали, прізвище)
_____ (ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В

S0110013 1-м, 2-м. Фінансова звітність малого підприємства за 2024 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2025	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТОУНСЕНД"	за ЄДРПОУ	41769323		
Територія м. Київ	за КАТОТТГ 1	UA80000000000624772		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Оптова торгівля хмичними продуктами	за КВЕД	46.75		
Середня кількість працівників, осіб		11		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	провулок ЄВГЕНА ГУЦАЛА, буд. 4, оф. 24, М.КИЇВ обл., 01011	0968842253		

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	44,2
Первісна вартість	1001	12,9	73,0
Накопичена амортизація	1002	(12,9)	(28,8)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	341,0	627,5
Основні засоби :	1010	5 645,7	3 633,3
первісна вартість	1011	15 097,2	14 256,6
знос	1012	(9 451,5)	(10 623,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5 986,7	4 305,0
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	4 404,4	8 560,9
у тому числі готова продукція	1103	299,9	3 515,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 902,7	18 683,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	367,5	353,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	367,5	353,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	24 582,3	22 492,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 940,9	5 923,0
Витрати майбутніх періодів	1170	51,3	20,9
Інші оборотні активи	1190	258,0	210,7
Усього за розділом II	1195	44 507,1	56 244,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	50 493,8	60 549,2

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	500,0	500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 664,8	4 843,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	12 164,8	5 343,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	36 072,9	47 123,8
розрахунками з бюджетом	1620	971,6	433,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 284,5	7 179,8
Усього за розділом III	1695	38 329,0	54 737,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	50 493,8	60 549,2

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2024 _____ р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	127 388,7	329 375,9
Інші операційні доходи	2120	992,7	20 270,3
Інші доходи	2240	246,5	1 660,2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	128 627,9	351 306,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(117 879,6)	(300 660,1)
Інші операційні витрати	2180	(16 527,1)	(49 214,3)
Інші витрати	2270	(12,4)	(12,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(134 419,1)	(349 886,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(5 791,2)	1 419,8
Податок на прибуток	2300	(-)	(255,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(5 791,2)	1 164,3

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Блюдо
Михайло
Миколайович

Михайло БЛЮДО
(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський державний аграрний університет
Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2025

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2025. Т. 2. 921 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМПІТЕТ:

Голова організаційного комітету: **КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: **ЛЕГА ОЛЬГА** – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОРИЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБЕЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛІСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2025

© Кафедра обліку і оподаткування, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

КРИВОКОНЬ АЛЬОНА – здобувач вищої освіти
Науковий керівник - **МАРИНА ПАШКЕВИЧ** д.е.н, професор,
завідувач міжнародних відносин і аудиту
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРООБІГУ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Торговельні підприємства відіграють ключову роль у національній економіці України, забезпечуючи рух товарів від виробника до споживача. В умовах сучасних економічних викликів, посилених воєнним станом та трансформацією бізнес-процесів, питання належної організації обліку, аналізу та податкового контролю товарообігу набувають особливої актуальності. Ефективна система обліку товарних операцій є основою для прийняття управлінських рішень, формування достовірної звітності та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації методик обліку та контролю до змін законодавства, зокрема оновлення НП(С)БО 9 «Запаси», відновлення податкових перевірок та змін у системі електронного адміністрування ПДВ. Торговельні підприємства потребують комплексного підходу до організації обліково-аналітичної роботи, що враховує специфіку товарних операцій, особливості оподаткування та вимоги до аудиту.

Облік товарообігу на торговельних підприємствах характеризується низкою особливостей, пов'язаних зі специфікою діяльності. Згідно з чинним законодавством, підприємства роздрібної торгівлі, як правило, ведуть облік товарів за продажними цінами з використанням рахунку 285 «Торгова націнка», тоді як оптові підприємства можуть застосовувати облік за купівельними цінами [1]. Методика визначення торговельної націнки передбачає розрахунок середнього відсотка націнки шляхом ділення суми залишку торговельних націнок на початок місяця і націнок у продажній вартості одержаних товарів на суму продажної вартості залишку та одержаних товарів [6].

Оновлене НП(С)БО 9 «Запаси», що набрало чинності з 1 січня 2023 року, внесло важливі зміни в методологію обліку запасів. Зокрема, запроваджено визначення первісної вартості як фактичної собівартості запасів, уточнено порядок формування собівартості з урахуванням знижок, наданих постачальником, та встановлено, що витрати на зберігання не включаються до первісної вартості запасів, а відносяться до витрат періоду [2; 7]. Ці зміни спрямовані на приведення національних стандартів у відповідність з МСФЗ для малих та середніх підприємств.

Аналіз товарообігу є важливим інструментом управління торговельним підприємством. Методика аналізу передбачає вивчення динаміки та виконання плану товарообігу в цілому та по окремих товарних групах, визначення впливу факторів на зміну обсягу товарообігу, аналіз товарної структури та оцінку ефективності використання товарних запасів [1; 8]. Для оцінки динаміки використовують систему індексів: індекс фізичного обсягу товарообігу, індекс

Продовження додатку Г

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

товарообігу у фактично діючих цінах та індекс цін, що особливо важливо в умовах інфляційних процесів [8].

Податковий контроль товарообігу набув нових характеристик після відновлення документальних перевірок з 1 грудня 2023 року згідно із Законом України №3453-ІХ [3]. Торговельні підприємства потрапляють до плану-графіка перевірок за певними критеріями, зокрема, якщо вони здійснюють діяльність у сфері реалізації підакцизної продукції або мають показники нижче середньогалузевих рівнів сплати податків [3]. Система електронного адміністрування ПДВ зазнала змін з серпня 2023 року, коли набрали чинності оновлені форми податкових накладних та декларацій з ПДВ [4].

Аудит торговельних підприємств має враховувати специфіку обліку товарних операцій. Методика аудиту товарних запасів передбачає перевірку правильності оцінки запасів, достовірності відображення їх надходження та реалізації, коректності визначення торговельної націнки та собівартості реалізованих товарів [5]. Особлива увага приділяється перевірці первинних документів, проведенню інвентаризації, підтвердженню повноти відображення доходів від реалізації та правильності формування податкових зобов'язань з ПДВ [5; 9].

Внутрішньогосподарський контроль товарних операцій є невід'ємною складовою системи управління торговельним підприємством. Ефективна система внутрішнього контролю дозволяє своєчасно виявляти помилки в обліку, запобігати нестачам та втратам товарів, забезпечувати максимальну реалізацію товарних залишків у межах терміну придатності [5]. Методика внутрішнього контролю включає документальну перевірку операцій з надходження та реалізації товарів, контроль за станом товарних запасів, перевірку дотримання облікової політики підприємства.

Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю товарообігу на торговельних підприємствах потребує комплексного підходу з урахуванням сучасних вимог законодавства та специфіки галузі. Впровадження оновлених стандартів обліку запасів, адаптація до нових умов податкового контролю та використання сучасних методик аналізу дозволяють підвищити ефективність управління товарними операціями. Подальше вдосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення має бути спрямоване на автоматизацію процесів, інтеграцію фінансового та управлінського обліку, розвиток систем внутрішнього контролю та забезпечення відповідності міжнародним стандартам звітності.

Список використаних джерел:

1. Економічний аналіз за видами діяльності : навч. посіб. / В. В. Немченко та ін. Одеса : ОНЕУ, 2023. 230 с.
URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7708/1/Економічний%20аналіз%20за%20видами%20діяльності.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Зміни до НП(С)БО 9: як зміниться облік запасів із 01.01.2023. Експертус Головбух. 2022. URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua/10002667> (дата звернення: 25.10.2025).
3. Відновлення податкових перевірок: на що звернути увагу. KPMG Ukraine. 2023. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2023/12/vidnovlenmya-podatkovykh->

Продовження додатку Г

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

perevirok.html (дата звернення: 25.10.2025).

4. Щодо оновлення форм податкової накладної та податкової звітності з податку на додану вартість. Державна податкова служба України. 2023. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/695379.html> (дата звернення: 25.10.2025).

5. Даценко Г. В., Кудирко О. М. Методика проведення аудиту й внутрішньогосподарського контролю товарних запасів на торговельних підприємствах. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2022. № 12. С. 84–90. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2022.12.12>

6. Облік у торгівлі (Частина 3). FactorAcademy. 2024. URL: <https://factor.academy/blog/kniga-oblik-u-torgivli-chastina-3/> (дата звернення: 25.10.2025).

7. Бухоблік запасів по-новому: з 01.01.2023 запрацюють зміни до НП(С)БО 9. Інтерактивна бухгалтерія. 2022. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/146332> (дата звернення: 25.10.2025).

Відгук
на кваліфікаційну роботу магістра
 здобувача(ки) групи 071м – 24з – 1
 спеціальності 071 Облік і оподаткування

Тема кваліфікаційної роботи Організація та методика обліку, аналізу і податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві (на прикладі ТОВ «СТОУНСЕНД»)

Обсяг кваліфікаційної роботи 67 стор.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідити теоретичні й практичні засади організації бухгалтерського обліку, аналізу показників та податкового контролю товарообігу на торговельному підприємстві, оцінити ефективність діючої системи обліково-аналітичного забезпечення та запропонувати напрями її вдосконалення.

Актуальність теми полягає в тому, що товарообіг є ключовим показником діяльності торговельних підприємств і формує основу фінансових результатів, податкових зобов'язань та управлінських рішень.

Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності магістра спеціальності 071 Облік і оподаткування, оскільки охоплює питання організації бухгалтерського обліку товарних операцій, ведення первинної документації, проведення аналізу товарообігу, оцінки ризиків, податкового контролю та розроблення управлінських рішень.

Виконані в кваліфікаційній роботі завдання відповідають вимогам другого (магістерського) рівня вищої освіти. Оригінальність наукових рішень полягає у запропонованому вдосконаленні методики аналітичної оцінки товарообігу, систематизації проблем обліку товарних операцій на торговельному підприємстві, уточненні процедур податкового контролю, а також у розробці пропозицій щодо підсилення інформаційної бази для прийняття управлінських рішень у сфері товарного забезпечення.

Практичне значення результатів кваліфікаційної роботи полягає в у можливості їхнього використання торговельними підприємствами для підвищення прозорості товарних операцій, мінімізації податкових ризиків, удосконалення облікової політики, оптимізації документообігу, покращення внутрішнього контролю та впровадження сучасних інструментів аналізу товарообігу.

Висновки підтверджують можливість використання результатів роботи в діяльності підприємства ТОВ «СТОУНСЕНД».

Оформлення пояснювальної записки та демонстраційного матеріалу до неї виконано згідно з вимогами. Роботу виконано самостійно, відповідно до завдання та у повному обсязі (*в разі невідповідності – вказати*)

У роботі відзначено такі недоліки: висновки до розділів і загальний висновок не повністю відображають результати проведених досліджень і потребують чіткішого узагальнення напрацювань, а стиль викладу в окремих частинах є нерівномірним, що зумовлює недостатню логічну цілісність і послідовність подання матеріалу.

Кваліфікаційна робота в цілому заслуговує оцінки: _____

З урахуванням висловлених зауважень автор (не) заслуговує присвоєння кваліфікації «магістр обліку і оподаткування».

Керівник кваліфікаційної роботи магістра,

Д.е.н., проф., зав.каф. МВА _____ / Марина ПАШКЕВИЧ /